

Nr 79

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående stöd till idrotten; given Stockholms slott den 13 mars 1970.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Gunnar Lange

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag om stöd till idrotten på grundval av idrottsutredningens betänkande *Idrott åt alla* (SOU 1969: 29). I propositionen föreslås att medelsanvisning för idrottsändamål, som f. n. sker under fjärde, åttonde, nionde och tionde huvudtitlarna, förs samman till två reservationsanslag, det ena för organisationsstöd m. m. och det andra för anläggningsstöd m. m. Sveriges riksidrottsförbund avses få en central ställning vad angår frågor om organisationsstödet. Med hänsyn härtill förordas att Kungl. Maj:t i riksidrottsstyrelsen skall ha två ombud med rätt att till Kungl. Maj:t föra upp kontroversiella frågor rörande anslaget fördelning och användning. Frågor om anläggningsstöd m. m. avses skola handläggas av statens naturvårdsverk till vilket knytes en delegation för dessa frågor.

Riksdagen föreslås till stöd till idrotten för budgetåret 1970/71 anvisa sammanlagt 56,9 milj. kr., därav 16,5 milj. kr. till anläggningsstöd m. m. under nionde huvudtiteln och 40,4 milj. kr. till organisationsstöd m. m. under tionde huvudtiteln. Det centrala stödet till idrotten beräknas, med beaktande också av statsbidraget till ungdomens fritidsverksamhet, öka med i runt tal 15 milj. kr.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 13 mars 1970.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden ANDERSSON, LANGE, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, ODHNOFF, WICKMAN, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lange, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *stöd till idrotten* och anför.

I årets statsverksproposition föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Stöd till idrotten: Organisationsstöd m. m.* för budgetåret 1970/71 beräkna ett reservationsanslag av 40 400 000 kr. (bil. 12, s. 56) och till *Stöd till idrotten: Idrotts- och friluftsanläggningar m. m.* för samma budgetår beräkna ett reservationsanslag av 16 500 000 kr. (bil. 11, s. 155).

Dessa frågor torde nu få tas upp till behandling. Beträffande stödet till anläggningar har jag samrått med chefen för jordbruksdepartementet.

Inledning

Idrotten och friluftslivet i Sverige har länge främjats genom ekonomiskt stöd av staten. År 1898 beviljade Kungl. Maj:t ett anslag på 2 000 kr. till Sveriges centralförening för idrottens främjande för deltagande i en gymnastik- och idrottsfest i Köpenhamn. 1913 års riksdag biföll ett av Kungl. Maj:t framlagt förslag om ett anslag av 100 000 kr. till idrotten. Fram till mitten av 1930-talet stod bidraget kvar på denna nivå. Ett av 1921 års idrottsutredning framlagt förslag om höjning av anslaget till 330 000 kr. (SOU 1922: 8) genomfördes inte.

I samband med att Aktiebolaget Tipstjänst bildades år 1934 och bolaget, som numera helt ägs av staten, fick tillstånd att anordna vadhållning i samband med idrottstävlingar föreskrevs att behållningen i bolaget skulle användas till idrottens främjande. Inkomsten från bolaget uppgick under budgetåret 1935/36 till ca 1,2 milj. kr. Av denna användes 100 000 kr. till

understöd åt gymnastik och idrott. Återstoden, ca 1,1 milj. kr., tillfördes en för ändamålet inrättad diversemedelsfond för idrottens främjande, från vilken bidrag utanordnades av Kungl. Maj:t. För budgetåret 1936/37 beslöts att av inkomsten från bolaget en milj. kr. skulle tillföras den allmänna budgeten och återstoden, som kom att uppgå till ca 3,1 milj. kr., avsattes till fonden. Avsättningarna till fonden uppgick under budgetåren 1937/38 och 1938/39 till respektive ca 4,8 milj. kr. och 11,9 milj. kr. Efter beslut av 1939 års riksdag inrättades fonden för friluftslivets främjande och riksdagen anvisade anslag för budgetåret 1939/40 för avsättning till denna fond och fonden för idrottens främjande enligt vissa i statsverkspropositionen föreslagna grunder. Dessa grunder kom emellertid till följd av krigsutbrottet och därav föranledda förhållanden aldrig att tillämpas. Sedan år 1940 har frågan om anslag till idrotts- och friluftsfonderna prövats efter samma grunder som andra riksstatsanslag. För budgetåret 1945/46 avsattes till de båda fonderna sammanlagt ca 3,1 milj. kr. Avsättningarna har sedan dess ökat och utgjorde exempelvis för budgetåret 1959/60 12,4 milj. kr., för budgetåret 1964/65 19,6 milj. kr. och för budgetåret 1969/70 48,9 milj. kr. Medel för idrottsändamål har emellertid också anvisats i annan ordning. Sammanlagt beräknas till statligt stöd till idrotten för sistnämnda budgetår ha anvisats i runt tal 90 milj. kr.

Frågan om statens stöd till idrotten har tid efter annan varit föremål för särskild utredning. Tidigare har nämnts *1921 års idrottsutredning*, vars betänkande (SOU 1922: 8) inte föranledde någon åtgärd. *1955 års idrottsutredning* skulle se över statsanslagens användning för att finna de lämpligaste formerna för det statliga stödet. Vidare skulle den ta ställning till frågan om vilka statliga organ som skulle handlägga idrottsfrågorna. Utredningen skulle också ta upp fördelningen mellan bidrag som avsåg löpande kostnader och bidrag för stöd till olika anläggningar, lämna synpunkter beträffande gränsdragningen mellan statens och kommunernas insatser samt diskutera stödet till ungdomsidrotten. Utredningen lade år 1957 fram ett betänkande (SOU 1957: 41) men inte heller detta föranledde något förslag till riksdagen.

För att ytterligare överväga formerna för statens ekonomiska stöd åt idrotts- och friluftsliv samt för att söka åstadkomma en organisatorisk samordning av statens stöd till vissa riksorganisationer på idrottens område tillsattes år 1958 en ny idrottsutredning. Det visade sig emellertid inte vara möjligt för utredningen att fullgöra sitt uppdrag, från vilket utredningen befriades på egen begäran.

I detta sammanhang bör nämnas, att Kungl. Maj:t år 1963 tillsatte en idrottens samarbetsnämnd med uppgift att söka samordna idrottens budgetfrågor. I nämnden, som alltjämt fungerar, ingår representanter för Sveriges riksidsrottsförbund, Svenska korporationsidsrottsförbundet och De handikappades riksförbund.

I november 1965 tillkallades ytterligare en idrottsutredning.¹ Den avlämnade år 1969 betänkandet *Idrott åt alla* (SOU 1969: 29).

Över betänkandet har, efter remiss, yttranden avgivits av överbefälhavaren, försvarets civilförvaltning, socialstyrelsen, statskontoret, riksrevisionsverket, skolöverstyrelsen, universitetskanslersämbetet, centrala studiehjälpsnämnden, statens naturvårdsverk, arbetsmarknadsstyrelsen, statens ungdomsråd, statens handikappråd, statens medicinska forskningsråd, statens råd för samhällsforskning, styrelsen för teknisk utveckling, gymnastik- och idrottshögskolan i Stockholm, Sveriges riksidsrottsförbund, Sveriges olympiska kommitté, Svenska korporationsidsrottsförbundet (med särskilt yttrande av K. Frithiofson), Skid- och friluftsförbundet, Ridförbundet, Svenska ponnyföreningen, Landsorganisationen i Sverige, Tjänstemännens centralorganisation, Sveriges akademikers centralorganisation, Svenska arbetsgivareföreningen, Riksförbundet Landsbygdens folk, De handikappades riksförbund, De handikappades idrottsförbund, Sveriges förenade studentkårer, Högerns ungdomsförbund, Centerns ungdomsförbund, Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund, Svenska kommunförbundet, Svenska landstingsförbundet, Svenska turistföreningen, Fiskeförbundet, Svenska naturskyddsföreningen, Svenska jägareförbundet, Folkbildningsförbundet (med särskilt yttrande av Arbetarnas bildningsförbund), Skytteförbundens överstyrelse, Svenska frisksportförbundet, Svenska pistolskytteförbundet, Simförbundet, Svenska livräddningssällskapet, Sveriges radio.

Dessutom har yttranden inkommit från Cykel- och mopedförbundet, Förbundet Vi unga, Riksförbundet Sveriges 4 H, Svenska missionsförbundets ungdom, KFUM:s och KFUK:s riksförbund, Godtemplarorden, Svenska scoutförbundet, Sveriges ungdoms helnykterhetsförbund och Svenska scoutrådet.

Jag övergår nu till att redogöra för innehållet i betänkandet och däröver avgivna yttranden.

Idrottsutredningens betänkande och yttrandena

Allmänt

Idrottsutredningen

I ett par inledande avsnitt redovisar utredningen sina utgångspunkter och lägger fram synpunkter på förhållandet mellan samhället och idrotten.

Idrottsrörelsen i vårt land är en folkrörelse som utvecklats i frihet och som uppvisar en mängd variationer. Utredningen har inte sökt göra en fullständig bedömning av dess organisatoriska uppbyggnad eller i detalj analyserat dess verksamhetsformer. Utredningen har inriktat sig på att analysera

¹ Statssekreteraren, numera landshövdingen Karl Frithiofson, ordförande, riksdagsledamoten, numera talmannen Henry Allard, kanslichefen Tore Brodd, riksdagsledamoten Thorbjörn Fäldin samt direktörerna Henry Ohlson, Bengt Schelin och Nils Stenberg.

idrottsorganisationerna i deras funktion som mottagare och förvaltare av allmänna medel.

Utredningen definierar idrott som alla de tävlingsmässiga och andra fysiska aktiviteter som människorna utför för att uppnå ett visst resultat eller få motion och fysiskt aktiv rekreation. Enligt denna definition kan idrott utövas av det alldeles övervägande flertalet människor oavsett var och ens fysiska eller sociala förutsättningar och med den intensitet och ambition som var och en anser lämplig för sitt vidkommande. Detta innebär att utredningen inte ser idrotten som en exklusiv ungdomsverksamhet. Tvärtom har den medelålders och äldre generationen särskilt behov av idrott.

Idrott och friluftsliv har i allt högre grad vuxit samman till en odelbar helhet. Att skilja mellan idrott och friluftsliv är ogörligt och från utredningens synpunkt ointressant eller rentav felaktigt.

Utredningen betraktar idrotten som en skala av aktiviteter från motionsidrott och friluftsverksamhet i nu gängse mening till de yppersta prestationer inom elitidrotten. Samhällsstödet hör, menar utredningen, ges en sådan utformning att idrott erbjuds alla människor och över ett så brett och differentierat fält som möjligt.

Utredningen har inte låtit företa några stora undersökningar av idrottens totala omfattning i vårt land och inte heller sökt kartlägga dess verksamhetsformer i förhållande till andra folk- och ungdomsrörelser. I stället har utredningen här byggt på redan gjorda undersökningar, bl. a. fritidsutredningens slutbetänkande år 1966 och ungdomsutredningens slutbetänkande år 1967.

Synen på idrotten har förändrats i takt med samhällsutvecklingen. Numera anses det självklart att samhället skall lämna ekonomiskt stöd till idrott i olika former. Idrott är inte längre en verksamhet för ett fåtal människor utan en folkrörelse med bred förankring. Idrotten har en växande uppgift i det moderna samhället. Den alltmer mekaniserade tillvaron leder till minskade fysiska påfrestningar samtidigt som det stegrade tempot ställer stora krav på människornas prestationsförmåga. De minskade fysiska påfrestningarna i den dagliga tillvaron måste kompenseras genom motion och rekreation. Idrott är en lämplig form för detta. Samhället bör därför ge idrotten ett kraftigt ökat ekonomiskt stöd. Motiven för detta är idrottens betydelse i den förebyggande hälsovården, som en lämplig fritidssysselsättning och som en allmänt omfattad ungdomsverksamhet.

Yttranden

Samtliga remissinstanser med undantag av två ansluter sig till utredningens betraktelsesätt i fråga om vad som skall innefattas under begreppet idrott. Angelägenheten av ett ökat samhälleligt stöd till idrotten, främst motions- och breddidrotten, vitsordas i alla remissyttranden.

Socialstyrelsen framhäver värdet av idrottsverksamhet för ungdomens sociala anpassning, för den förebyggande hälsovården, för rehabilitering och handikappvård samt ur mentalhygienisk synpunkt. Styrelsen delar utredningens uppfattning att samhällsstödet bör ges en sådan utformning att idrott erbjuds alla och över ett så brett och differentierat fält som möjligt. Enligt styrelsens uppfattning är det särskilt viktigt att samhället stimulerar breddidrotten och ger den ett kraftigt uttökat ekonomiskt stöd. Därmed förbättras möjligheterna till enkla former av motion. Särskilt gäller detta kategorier som på grund av åldersskäl, handikapp eller andra orsaker icke tycker sig kunna vara med i en idrottsförening. Även *skolöverstyrelsen* delar utredningens syn på behovet av att stimulera så många människor som möjligt att delta i någon form av fysisk aktivitet. Likaså finner styrelsen det svårt att dra en klar gräns mellan idrott och friluftsliv. Styrelsen delar åsikten att idrotten enligt utredningens definition är en folkrörelse med bred förankring och en växande uppgift i det moderna samhället.

Naturvårdsverket säger sig ha uppfattat utredningens förslag som en strävan att ge ökad tyngd åt den verksamhet som utan att eftersträva toppprestationer når och utövas av en bred allmänhet — eller vad som bl. a. ingår i begreppet friluftsliv. En sådan inriktning av det statliga stödet är enligt verkets uppfattning välmotiverad.

Statskontoret påpekar att stöd till idrotten kan vara samhällsekonomiskt motiverat för att hålla nere de direkta och indirekta kostnader som följer av ohälsa. Dessutom menar statskontoret att man också måste ta hänsyn till allmänhetens behov av lättviktigt, kollektivt engagemang. Detta motiverar ett stöd också till tävlingsidrott på elitnivå. *Riksrevisionsverket* finner den föreslagna inriktningen av idrottspolitiken vara välgrundad och förordar att det framtida statliga stödet utformas därefter. Liksom utredningen vill verket främst se idrotts- och friluftsverksamhetens betydelse ur allmän hälsovårdssynpunkt. Tyngdpunkten i stödet bör därför läggas på den motionsbetonade idrotten och friluftsverksamheten.

Synpunkter av i huvudsak motsvarande innebörd har förts fram av bl. a. *överbefälhavaren*, *statens ungdomsråd*, *riksidrottsförbundet*, *korporationsidrottsförbundet*, *Landsorganisationen*, *Tjänstemännens centralorganisation*, *Riksförbundet landsbygdens folk*, *Centerns ungdomsförbund*, och *Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund*.

Av de stora idrottsorganisationerna uttalar *riksidrottsförbundet* sin anslutning till utredningens uppfattning att idrottens samhällsnytta måste vara den grundläggande motiveringen för samhällets stöd till idrottslig aktivitet i alla dess former. Förbundet påpekar att det som företrädare för idrottsorganisationerna i traditionell bemärkelse för sin egen del är införlädd med utredningens definition av idrott. När man vid utövandet av idrottsaktiviteter graderar fysisk prestationsförmåga och intensitet bör detta

inte innebära en värdegradering. Verksamheten inom förbundet och dess medlemsorganisationer syftar till att förverkliga utredningens målsättning. Det förhållandet att de elitpräglade aktiviteterna inom förbundets verksamhetsområde i så hög grad blir föremål för massmedias intresse bör sålunda ej föranleda den felaktiga uppfattningen att nämnda organisationer till skillnad mot vissa andra organisationer som behandlas i utredningen endast eller huvudsakligen skulle administrera elitidrott. *Sveriges olympiska kommitté* anför att den såsom företrädare för tävlings- och elitidrotter och ansvarig för att vårt land med framgång skall kunna representeras vid olympiska spel finner att samhällsstödet till idrotten främst motiveras av idrottens betydelse för folkhälsan. Främjandet av breddidrotten är därför angelägen. Kommittén vill dock framhålla elitidrottens betydelse såsom en stimulerande faktor för breddidrotten.

Landsorganisationen, som i huvudsak delar utredningens uppfattning att samhällsstödet bör ges en sådan utformning att idrott erbjuds alla människor och över ett så brett och differentierat fält som möjligt, framhåller att en omfattande idrotts- och friluftsverksamhet förekommer även i organisationer utanför riksidsrottsförbundets ram. Det bör ges möjlighet för dessa organisationer att bedriva idrotts- och friluftsverksamhet på samma villkor som inom den egentliga idrottsrörelsen. Landsorganisationen betonar att de verksamhetsformer som tillämpats inom korporationsidsrottsförbundet spelat stor roll då det gällt att på arbetsplatserna väcka intresset för motionsidrott. *Statens ungdomsråd* finner det felaktigt att glömma bort den omfattande idrottsliga verksamhet som förekommer i andra ungdoms- och folk-rörelser än de speciella idrottsorganisationerna.

Två remissinstanser har en annan uppfattning än utredningen i vad avser den allmänna synen på idrott och friluftsliv. *Skid- och friluftsförbundet* anser det vara fullt klart att man både i praktiken och i det allmänna medvetandet skiljer mellan idrott och friluftsliv. Det finns en mängd former för fritidsaktivitet, som ger utövaren fysisk och psykisk rekreation men som inte kan hänföras till vad man menar med idrott. Icke minst är detta fallet med olika former av friluftaktivitet — för barn, ungdom och vuxna — som ingår i främjandets verksamhet. I allmänna medvetandet är idrott detsamma som tävlingsidrott. Tävling är också, som utredningen påpekat, det naturliga inslaget i den verksamhet som bedrivs av riksidsrottsförbundets specialidsrottsförbund även när utövandet är mera motionsbetonat. I skid- och friluftsförbundets verksamhet förekommer däremot inte tävling. *Svenska turistföreningen* framhåller att dess verksamhet till stora delar är avsedd att främja friluftslivet. Däremot har föreningen inte ansett sig vara någon idrottsorganisation, även om aktiviteter av idrottslig karaktär förekommer. Begreppen idrott och friluftsliv bör alltså hållas åtskilda.

Idrottsrörelsens utveckling och organisationsstruktur

I sekelskiftets Sverige förde den organiserade idrottsrörelsen en undanskymd tillvaro. I stort sett fanns det idrottsföreningar bara i de större städerna. Medlemmarna rekryterades till övervägande del från socialgrupp 1. I jämförelse med flera samtida folkrörelser hade idrottsrörelsen svårt att vinna terräng. Få människor hade möjlighet till idrottsutövning.

Samhället har emellertid förändrats och därmed attityden till idrotten. Fritiden har blivit längre för allt flera. Inflyttningen till städer och tätorter har ökat starkt. Utvecklingen av kommunikationsmedlen, främst den ökade biltätheten, har lett till att den enskildes rörelsefrihet och resmöjligheter förbättrats avsevärt. Utnyttjandet av tekniken har på olika sätt gjort arbetsdagen mindre fysiskt påfrestande. Möjligheterna till idrottsutövning har ökat samtidigt som behovet av rekreation och motion som en kompensation för den alltmer mekaniserade tillvaron vuxit.

Detta återspeglas i idrottsrörelsens utveckling. Från en blygsam början har den inom Sveriges riksidsrottsförbund (RF) organiserade idrottsrörelsen vuxit ut och den har i dag en betydande omfattning. År 1910 var antalet till RF anslutna idrottsföreningar omkring 600 med ett medlemsantal av ca 55 000. Tio år senare hade antalet föreningar stigit till över 1 000 och antalet anslutna medlemmar till över 100 000. År 1940 översteg medlemsantalet 400 000. F. n. är antalet föreningar ca 13 200 och medlemsantalet beräknas till närmare två miljoner. Idrott i bred bemärkelse bedrivs också inom en mängd andra organisationer. Ett stort antal människor föredrar att bedriva idrott på egenhand. Utredningen framhåller emellertid att idrottsföreningarna är grunden för den svenska idrottsrörelsen.

En förutsättning för idrottsrörelsens utbredning har varit den ökade tillgången på idrottsanläggningar. Numera är det framförallt kommunerna som svarar för tillkomsten och driften av anläggningarna. Stora kommunala insatser har gjorts och görs på detta område.

Utredningen redogör här efter för de sammanslutningar inom idrottsrörelsen, som f. n. får ekonomiskt stöd ur fonden för idrottens främjande eller eljest berörs av utredningens förslag.

Den största bland de svenska idrottsorganisationerna är *Sveriges riksidsrottsförbund*. Förbundet bildades år 1903 och har enligt sina stadgar till uppgift att "genom tävlings- och rekreationsidrott verka för att höja vårt folks kroppsliga och andliga kraft samt bereda särskilt de unga en värdefull fritidssysselsättning".

Riksidsrottsförbundet är samarbetsorgan för 49 specialförbund och 23 distriktsförbund. Av specialförbunden företräder 46 var sin idrottsgren medan tre specialförbund vart och ett företräder flera idrottsgrenar. Hos specialförbunden finns fast anställd personal för framför allt kanslifunktioner. År 1967 var sammanlagt 157 personer anställda. Därtill kom 25 tränare och

instruktörer. Specialförbunden har regionala organ — specialdistriktsförbund — med uppgifter, som i princip motsvarar riksidrottsförbundets. Antalet specialdistriktsförbund är ca 750.

Distriktsförbundens främsta arbetsuppgifter är ledarutbildning och ungdomsverksamhet. För att fullgöra dessa arbetsuppgifter har distriktsförbunden f. n. ett trettiotal av RF anställda och avlönade konsulenter till sitt förfogande.

Grundstommen i RF är föreningarna. Antalet föreningar är ca 13 200. Dessa är indirekt anslutna till riksidrottsförbundet genom de specialförbund, som de tillhör. Enligt gjorda beräkningar är ca 1 800 000 svenskar med i någon idrottsförening inom RF. Av dessa torde mer än 1 000 000 vara under 25 år.

RF:s högsta beslutande organ är riksidrottsmötet. Detta består av 150 ombud för specialförbunden och distriktsförbunden. Mötet väljer bl. a. RF:s ordförande, vice ordförande samt ordförande och övriga ledamöter av riksidrottsstyrelsen. Riksidrottsstyrelsen (RS) har 11 ledamöter samt ett av Kungl. Maj:t utsett ombud jämte detta ombuds suppleant. RS utser inom sig ett beredningsorgan, delegerade, som består av ordföranden, vice ordföranden, Kungl. Maj:ts ombud och detta ombuds suppleant samt verkställande direktören.

RF har vissa organ för särskilda arbetsuppgifter. Bland dessa kan nämnas följande. *Idrottsplatskommittén* bistår idrottsorganisationer och kommunala myndigheter med teknisk hjälp vid planering av idrottsanläggningar. Kommittén fördelar bidrag till idrottsanläggningar eller avger förslag om sådana bidrag. *Poliklinikkommittén* administrerar kliniker för idrottskador och hälsokontroll samt främjar idrottsmedicinsk och idrottsvetenskaplig forskning. *Kursrådet* planlägger och samordnar utbildningen av såväl frivilliga ledare som föreningsledare, instruktörer och tävlingsfunktionärer. *Riksidrottsförbundets förlagsaktiebolag* utger förbundets publikation *Svensk Idrott* samt viss instruktions- och propagandalitteratur. Förlagsaktiebolaget förvaltar och distribuerar också de mästerskapstecken, som utdelas vid svenska mästerskap och distriktsmästerskap samt handhar riksidrottsmärket. Slutligen kan nämnas att verksamheten vid och förvaltningen av *riksidrottsförbundets idrottsinstitut vid Bosön* handhas av en särskild stiftelse, vars styrelse utses av Kungl. Maj:t och riksidrottsstyrelsen.

Den andra stora idrottssammanslutningen, *Svenska korporationsidrottsförbundet*, som bildades år 1945, har som målsättning att stimulera människor i alla åldrar till utövande av all slags motionsidrott och friluftsliv.

Förbundet, i betänkanDET kallat rikskorpen, är en sammanslutning av dels lokala korporationsidrottsförbund, dels landsomfattande idrotts- och fritidsförbund av korpidothtskaraktär, dels vissa fristående idrottskorporationer. Grundorganisationerna är korpidothtsklubbar på företag eller i orga-

nisationer. Den 1 januari 1969 var sammanlagt ca 8 500 korpiddrottsklubbar anslutna till korpiddrottsförbundet genom 220 lokalförbund och åtta kollektivt anslutna idrotts- och fritidsförbund.

Rikskorpens högsta beslutande instans är rikskorpstämman som hålls vartannat år. Vid rikskorpstämman är varje lokalförbund, liksom de kollektivt anslutna idrotts- och fritidsförbunden representerade. Vid rikskorpstämman väljs förbundsstyrelsen, som består av nio ordinarie ledamöter. En ledamot utses av Kungl. Maj:t och en av de kollektivt anslutna idrotts- och fritidsförbunden.

Rikskorpen har ett centralt kansli, som leds av en verkställande direktör. För det regionala och lokala arbetet med råd, hjälp och service till lokalförbund, länsorganisationer och korpiddrottsklubbar finns 16 heltidsanställda distriktskonsulenter.

Lokalförbund bildas av korpiddrottsklubbarna inom en eller flera angränsande primärkommuner. Lokalförbundet är korpiddrottsrörelsens huvudorgan på en ort. Det skall svara för idrotts- och friluftsanslag i de idrottsgrenar som bedrivs inom förbundet, inbjuda till propagandaarrangemang för ökad idrottslig aktivitet samt fästa de kommunala myndigheternas uppmärksamhet på behovet av anläggningar etc. Lokalförbund leds av en huvudstyrelse med verkställande utskott samt sektionsstyrelser för de olika idrottsgrenarna.

Regionala samorganisationer för korpiddrotten finns inom samtliga län och har respektive lokalförbund som huvudmän. Dessa samorganisationer genomför kursverksamhet och propagandaarrangemang.

De kollektivt anslutna idrotts- och fritidsförbunden omfattar personal vid statens järnvägar, polismyndigheterna, televerket, posten, spårvägen, försvarets civilanställda, sjukhusen samt väg- och vattenbyggnadsverket. Dessa förbund har idrottsklubbar på sina arbetsplatser runt om i landet.

Korpiddrottsklubbarna är främst förankrade på arbetsplatserna eller i yrkeskorporationerna men finns också inom bostadsområden och idella organisationer. Deras främsta uppgift är att aktivera arbetsplatsernas folk till olika former av motionsidrott. Inom korpiddrottsrörelsen utövas flertalet former av idrott. Tävlingar arrangeras på motionsnivå. Strävan är att få med så många som möjligt av de anställda i olika företag och deras familjer i verksamheten. Arrangemangen sker dels i lokalförbundens, dels i korpiddrottsklubbarnas regi. En omfattande verksamhet bedrivs bland pensionärerna. Speciella kommittéer finns för damidrott, pausgymnastik, motionsgruppsverksamhet med konditionstestning, ungdomsidrott och friluftsanslag.

Ett särskilt kursråd har tillsatts för ledarutbildning. Det arbetar dels med central kursverksamhet, dels som rådgivande organ för regional och lokal kursverksamhet för utbildning av föreningsfunktionärer, sektionsfunktionärer, lagledare och domare. Korpiddrottsrörelsen har ca 60 000 ideellt arbetande ledare.

Skid- och friluftsförbundet är en riksorganisation för friluftsliv, friluftspromenad och friluftsteknisk utbildning med ändamål att främja olika former av friluftsliv och därigenom verka för en förbättrad folkhälsa. Organisationen bedriver propaganda och upplysningsverksamhet rörande friluftsliv, utbildar ledare och instruktörer, arrangerar olika slag av friluftsverksamhet och uppför friluftsanläggningar. En betydande del av landets friluftsanläggningar — fjällhotell, friluftsgårdar, skidstugor och raststugor — har skapats av friluftsförbundet. Omkring 200 anläggningar ägs och drivs av friluftsförbundets lokalavdelningar.

Skid- och friluftsförbundet har ca 30 000 direktanslutna medlemmar, vartill kommer 7 600 som deltar i juniorverksamhet och 45 600 i barnverksamhet. Medlemmarna är sammanförda i lokalavdelningar, vilka bildar regionala förbund — s. k. distriktsförbund. Antalet distriktsförbund är 23 och antalet lokalavdelningar 306. Högsta beslutande organ är årsstämman, som består av 60 ombud för distriktsförbunden. Årsstämman utser styrelsen som har tio ledamöter.

Verksamheten är starkt utåtriktad. Verksamhetsåret 1967/68 hade organisationens anläggningar 3,8 miljoner besök. Av de besökande deltog 430 000 i något arrangemang. Samma år deltog över 100 000 barn och ca 200 000 ungdomar i kurser och arrangemang, som organisationen anordnat.

Sveriges olympiska kommitté har hand om förberedelserna för svenskt deltagande vid olympiska spel. I kommittén ingår en representant för varje svenskt specialidrottsförbund, som företräder ett av Internationella olympiska kommittén erkänt internationellt specialförbund. För närvarande är 26 av riksidrottsförbundets 49 specialförbund medlemmar. Två medlemmar utses av riksidrottsstyrelsen. I kommittén ingår också de svenska ledamöterna i Internationella olympiska kommittén samt ordförande, sekreterare och skattmästare, vilka väljes bland eller utanför förbundens företrädare.

Beslutande organ är årsmötet och arbetsutskottet, som består av ordföranden, sekreteraren och skattmästaren samt nio ledamöter och — utan rösträtt — de svenska ledamöterna av Internationella olympiska kommittén.

Arbetet med förberedelser m. m. för det svenska deltagandet i olympiska spel bedrivs i nära samarbete med berörda specialförbund. Kommittén gör via riksidrottsförbundet framställning om anslag till förberedelserna samt för täckande av kostnader för deltagandet i de olympiska spelen. Arbetsutskottet gör under hänsynstagande till de ekonomiska förutsättningarna den slutliga uttagningen av olympiatruppen.

Riksföreningen för simningens främjande (*Simförbundet*) bildades år 1935. Organisationen skall enligt sina stadgar verka för simkunnighetens utbredning, propagera för simning som motion och rekreation, främja intresset för bastubad och sprida kunskap om livräddning och båtvet. Simförbundet utbildar simlärare, anordnar simkunnighetstävlingar och spe-

cialsimkurser för dem som ej kommer i åtnjutande av den allmänna simutbildningen. Simfrämjandet propagerar för byggandet av simhallar, fri-lufts- och bastubad samt för åtgärder, ägnade att begränsa drunkningar och andra olycksfall i samband med bad.

Verksamheten leds av en styrelse, som består av 26 ledamöter. Inom sig utser styrelsen ett verkställande organ, förvaltningsutskottet, som sköter den löpande verksamheten. Simfrämjandet har speciella kommittéer för badbyggnadsteknisk rådgivning, simborgarmärket och bastupropaganda. Simfrämjandet har f. n. ca 3 500 betalande medlemmar.

För fördelning av anslag till enklare bad- och simanläggningar samt simmateriel har en särskild simbadsdelegation inrättats. Den består av en representant för vardera RF, Svenska livräddningssällskapet och Simfrämjandet.

Svenska livräddningssällskapet grundades 1898 och är riksorganisation för drunkningsolyckornas bekämpande. Sällskapet leds av en centralstyrelse som har 24 ledamöter. Förvaltningsutskottet, som har sex ledamöter, är verkställande organ. I samtliga län finns regionala organisationer, som benämns länsförbund eller länskommittéer. Antalet medlemmar var 1968 omkring 12 000.

Sällskapet bedriver en kvalificerad utbildning av lärare i simning, livräddning och konstgjord andning och verkar genom en omfattande upplysningsverksamhet för bättre bad-, båt- och isvett. Sällskapet har i stor utsträckning medverkat till att olika slag av livräddningsmateriel kommit i bruk. Konsulentverksamhet vid simskolorna har bedrivits sedan 1962 och omfattar nu sammanlagt 16 län. År 1969 utbildas omkring 600 simlärare i sällskapets regi. Filmer, ljud- och bildband framställs för propagandabruk.

Riksföreningen för ridningens främjande (*Ridfrämjandet*) bildades år 1948. Ridfrämjandet skall enligt sina stadgar vara en hela landet omfattande organisation till främjande av ridning som folksport samt bereda möjlighet för såväl äldre som yngre till god och billig ridutbildning och till undervisning i hästkänedom. Ridfrämjandets medlemmar är sammanlutna i lokalavdelningar (ridklubbar), i regel endast en på varje ort. År 1968 var antalet lokalavdelningar omkring 130 och antalet medlemmar ca 30 000. Beslutande organ är årsmötet. Årsmötet utser huvuddelen av ledamöterna i centralstyrelsen. En ledamot utses av Kungl. Maj:t och en av chefen för armén. Centralstyrelsen har inom sig utsett ett verkställande utskott. För ungdomsverksamheten har bildats en särskild ungdomsnämnd.

Ridfrämjandet omhänderhar all ridinstruktörsutbildning och svarar för utbildning av ungdomsledare samt viss utbildning av hästar och ryttare. Ridfrämjandet bedriver en omfattande upplysnings- och informationsverksamhet. Dessutom lämnar Ridfrämjandet råd och anvisningar vid uppförandet av ridhusanläggningar och vid anskaffning av hästar. Sedan den 1 juli 1968 driver Ridfrämjandet ridskolan på Strömsholm.

De svenska lantliga ryttarföreningarnas centralförbund har till ändamål att befrämja ridsporten och uppmuntra ridskickligheten samt verka för den varmblodiga hästaveln i Sverige. Förbundets styrelse består av sju ledamöter. Förbundet anordnar årliga "ryttar- och körtävlingar". Antalet medlemmar i förbundet är omkring 2 800.

Svenska ponnyföreningen anordnar för ungdomar under 18 år tävlingar och utställningar samt utbildning i ridning och hästskötsel. Föreningen leds av en styrelse som består av ordförande och 14 ledamöter. Ponnyföreningens centrala arbetsuppgifter är uppdelade på olika organ — arbetsutskott, ridsportsektion, travsektion och avelssektion — för vilka ett gemensamt sekretariat finns. Föreningen hade år 1968 647 enskilda medlemmar fördelade över hela landet samt 3 avelsföreningar och 52 kollektivt anslutna lokalklubbar. Lokalklubbarna har i genomsnitt ca 200 medlemmar vardera.

De handikappades riksförbund (DHR) har tidigare varit huvudman för idrott för handikappade. För att underlätta samarbetet med övriga handikapporganisationer inrättades hösten 1962 en rådgivande kommitté med representanter för nämnda organisationer m. fl. Efter överläggningar under våren 1969 mellan handikapporganisationerna samt mellan dessa och idrottsutredningen föreslog styrelsen för handikapporganisationernas centralkommitté — som inom sig rymmer representanter för samtliga medlemsorganisationer — att uttala sig för bildandet av ett gemensamt organ för handikappidrott, Svenska handikappidrottsförbundet. Det nya förbundet konstituerades vid möte i Stockholm år 1969. Vid riksidrottsmötet i november samma år anslöts förbundet som särskilt specialförbund till riksidrottsförbundet.

Aktivitet på handikappidrottens område förekommer på över hundra orter i landet.

Speciella riksmästerskapstävlingar anordnas för de handikappade. Arbete pågår med att utarbeta anvisningar om hur man bygger handikappriktiga idrottslokaler. Detsamma gäller i fråga om idrottsredskap.

Skytteförbundens överstyrelse är centralorgan för den frivilliga skytterörelsen. Denna är organiserad i 27 skytteförbund, till vilka de lokala skytteföreningarna är anslutna. Överstyrelsen består av en ledamot från varje skytteförbund samt ett verkställande utskott. I verkställande utskottet finns nio ledamöter, som utses av årsmötet, vidare ledamöter som Kungl. Maj:t förordnar, i regel tre, en representant för Hemvärnet, vanligen Rikshemvärnschefen, samt en ledamot från vart och ett av Svenska pistolskytteförbundet, Svenska sportskytteförbundet och Centralförbundet för befälsutbildning.

Skytteförbundens överstyrelse sammanträder en gång årligen till ordinarie årsmöte — skytteriksdagen. Dessemellan handlägger verkställande utskottet förbundets angelägenheter.

Antalet skytteföreningar i landet var den 1 januari 1969 1 784. Skytte-

föreningarna, även kallade gillen, sällskap eller frivilliga skarpskytteföreningar, är inom varje förbund sammanförda till skyttekretsar, vilkas uppgift är att biträda förbundet med ordnande av tävlingar. Kretsarna, till antalet 154, består vanligen av tio till 15 skytteföreningar. Antalet aktiva skyttar uppgick under 1968 till 216 984.

Det nuvarande samhällsstödet till idrotten

För att få underlag för sina överväganden har idrottsutredningen gjort en genomgång av samhällets ekonomiska stöd till idrott. Sådant stöd lämnas av såväl staten som kommuner och landsting. Stödet utgår till både organisationer och anläggningar. Statens bidrag beräknas för budgetåret 1969/70 till sammanlagt omkring 90 milj. kr. Kommunernas insatser uppskattas för år 1969 till ca 400 milj. kr. Landstingens bidrag år 1968 uppgick till ca 3 milj. kr. Totalt kan samhällets ekonomiska insatser uppskattas till omkring 500 milj. kr. per år. Samhällsstödet bör ses som ett komplement till de ekonomiska bidrag som näringslivet ger idrotten och till de stora egna insatser på det ekonomiska området som görs inom idrottsrörelsen. Dessa tillskott är svåra att beräkna och redovisas inte av utredningen. Den framhåller att intäkterna från bl. a. lotterier, bingo, insamlingar och tävlingar är betydande och ofta i hög grad avgörande för de enskilda föreningarnas verksamhet.

Statens stöd

Statliga bidrag till idrott anvisas under flera olika huvudtitlar. Under *tionde huvudtiteln* (handelsdepartementet) finns fonden för idrottens främjande, under *nionde huvudtiteln* (jordbruksdepartementet) fonden för friluftslivets främjande och åtgärder för fritidsbåttrafiken, under *åttonde huvudtiteln* (utbildningsdepartementet) bidrag till ungdomsledarutbildning, bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet, bidrag till ungdomens fritidsverksamhet, anslagen till gymnastik- och idrottshögskolorna, anslagen till gymnastikfolkhögskolan vid Lillsved med Bosön samt anslaget till motionsverksamhet för studerande, under *sjätte huvudtiteln* (kommunikationsdepartementet) bidrag till affärsverkens personalidrott, under *elfte huvudtiteln* (inrikesdepartementet) bidrag till sådana sysselsättningsfrämjande åtgärder som kommer idrotten till del, samt under *fjärde huvudtiteln* (försvarsdepartementet) bidragen till det frivilliga skytteväsendet.

Fonden för idrottens främjande, som inrättades år 1935, förvaltas av statskontoret. Medel till fonden avsätts årligen från ett anslag under tionde huvudtiteln. Bidrag ur fonden beviljas av Kungl. Maj:t genom beslut för varje särskilt fall. Framställningar om anslag ur fonden inges av riks-

idrottsförbundet, korporationsidrottsförbundet, Skid- och friluftsförbundet och amatörridsporsens organisationer samt skolöverstyrelsen. Riksidrottsförbundets anslagsframställning avser dels bidragsbehovet för central administration samt till förbundet anslutna organisationer och vissa andra idrottsorganisationer, dels bidragsbehovet till idrottsanläggningar. De vid bidragsgivningen tillämpade principerna har successivt utformats i praxis och finns inte sammanfattade i någon författning. För budgetåret 1969/70 har till fonden avsatts 33 375 000 kr. En översikt över de under år 1969 beviljade bidragen ur fonden har lämnats i 1970 års riksdagsberättelse (s. 16).

Fonden för friluftslivets främjande tillkom genom beslut av riksdagen år 1939. Medel till fonden avsätts årligen från ett anslag under nionde huvudtiteln. Fonden förvaltas av statskontoret. Bidrag från fonden lämnas enligt Kungl. Maj:ts bestämmande för varje särskilt fall efter förslag av statens naturvårdsverk. Detta verk utövar kontroll över användningen av de bidrag som anvisas ur fonden. Huvuddelen av fondens medel används till anläggningsstöd, men även organisationsstöd lämnas från fonden.

Syftet med anläggningsstödet är att det skall verka som stimulans för tillkomsten av nya anläggningar. Stödet utgår med viss procent av den beräknade anläggningskostnaden. De gällande bidragsnormerna redovisas i betänkandet (s. 59). Bidragen är i första hand avsedda för anläggningar som uppförs av kommuner men även riksorganisationer och dess lokalavdelningar kan erhålla bidrag. Ett villkor för bidrag ur fonden är att anläggning skall vara tillgänglig och öppen för alla oberoende av organisationstillhörighet.

Till fonden avsattes för budgetåret 1969/70 5 500 000 kr. En sammanställning över de under år 1969 beviljade bidragen från fonden har intagits i 1970 års riksdagsberättelse (s. 18).

Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet utgår från ett under åttonde huvudtiteln uppfört anslag enligt kungörelsen (1969: 129) om statsbidrag till ungdomsorganisationer. Enligt de från den 1 juli 1969 gällande bestämmelserna skall en organisation för att erhålla stöd till sin centrala verksamhet redovisa minst 3 000 medlemmar i åldern 12—25 år och ha lokalavdelningar i minst fem procent av landets kommuner. Bidraget utgörs dels av ett för alla organisationer lika stort grundbidrag på 25 000 kr. dels av ett med hänsyn till organisationernas medlemstal i åldern 12—25 år och geografiska spridning bestämt rörligt bidrag. Enligt en av fritidsutredningen gjord undersökning sysselsätter ungdomsorganisationerna i betydande utsträckning sina medlemmar med olika former av idrott. På grundval av undersökningen har idrottsutredningen räknat med att omkring hälften av det totala bidraget till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet är ett stöd till idrott och friluftsliv. För budgetåret 1969/70 innebär det att ca 2 950 000 kr. används för detta ändamål.

Från det under åttonde huvudtiteln uppförda anslaget *Bidrag till ung-*

domsledarutbildning utgår bidrag till anordnande av regionala och centrala kurser för ungdomsledare. För bidrag från anslaget gäller i fråga om sökandeorganisationens medlemsantal m. m. motsvarande villkor som för bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet. Av anslaget för budgetåret 1969/70 beräknas ca 2 100 000 kr. komma idrotten till del.

Från åttonde huvudtitelns anslag *Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet* utgår bidrag till kommuner och studieförbund för anordnande av fritidsgrupper. Riksidrottsförbundet jämföras med studieförbund. Skolöverstyrelsen är tillsynsmyndighet för verksamheten. Utredningen utgår från att av anslaget för budgetåret 1969/70 ett belopp av 11 900 000 kr. hänförs till fritidsgruppsverksamhet som redovisas av riksidrottsförbundet.

Anslag till *gymnastik- och idrottshögskolorna i Stockholm och Örebro* är uppförda under åttonde huvudtiteln. De avser lärarlöner och omkostnader. Från anslag under samma huvudtitel utgår bidrag till *gymnastikfolkhögskolan* på Lillsved och dess filial, *idrottsfolkhögskolan* vid Bosön. För nu nämnda ändamål beräknar utredningen för budgetåret 1969/70 ett belopp av sammanlagt 6 900 000 kr.

Under åttonde huvudtiteln är vidare uppfört ett anslag till *motionsverksamhet för studerande*. I fråga om denna verksamhet gäller det beslut om formerna för och det ekonomiska stödet till motionsinriktad idrott för studerande vid universitet och högskolor som fattades av 1967 års riksdag (prop. 1967: 48, SU 96, rskr 220). Det ansågs att de studerandes motionskrav rent principiellt borde kunna tillgodoses inom ramen för den verksamhet som olika organisationer och föreningar bedriver på kårorterna. Koncentrationen av studerande till några få orter ansågs dock kunna skapa problem. Ett första mål för verksamheten ansågs vara att hälften av de studerande skulle kunna beredas ett träningstillfälle i veckan. Att omedelbart öka verksamhetens omfattning till att motsvara denna målsättning bedömdes emellertid som orealistiskt, inte minst på grund av brist på lämpliga lokaler. För budgetåret 1967/68 anvisades därför medel för en verksamhet som omfattade 25 % av de studerande och huvudsakligen inriktades på träning i grupp. För budgetåret 1969/70 har 655 000 kr. anvisats till verksamheten.

Från det under fjärde huvudtiteln uppförda anslaget *Bidrag till frivilliga skytteväsendet* utgår bidrag till bl. a. underhåll av skjutbanor samt administrationskostnader och andra kostnader för Skytteförbundens överstyrelse samt Svenska pistolskytteförbundet och Svenska sportskytteförbundet. För budgetåret 1969/70 har anslaget uppförts med 2 800 000 kr.

Från anslaget *Åtgärder för småbåtstrafiken* under nionde huvudtiteln utgår statsbidrag till småbåtshamnar. Bidrag lämnas med mellan 30 och 90 % av kostnaderna inklusive sanitära anordningar och parkeringsplatser till byggande av hemmahamnar och anslutningshamnar samt i undan-

tagsfall till uthamnar och farleder. Anslaget disponeras av statens naturvårdsverk. För budgetåret 1969/70 gäller en ram på 4 milj. kr.

Till anläggningar för turism, idrott och friluftsliv kan under vissa förutsättningar bidrag erhållas från de under elfte huvudtiteln upptagna anslagen *Allmänna beredskapsarbeten m. m.* samt *Särskilda beredskapsarbeten m. m.* Bidrag beviljas av arbetsmarknadsstyrelsen — eller ifråga om större turist- och idrottsanläggningar av Kungl. Maj:t — till arbeten vilka utförs i sysselsättningsfrämjande syfte vid arbetslöshet. För budgetåret 1969/70 kan arbeten för omkring 20 milj. kr. avseende idrottsanläggningar beräknas bli utförda.

Förslag angående anslagsstrukturen

Idrottsutredningen

Den nuvarande anslagssplittringen försvårar överblicken över statsstödet till idrotten. En bättre överblick är nödvändig för att bedöma idrottens anslagsbehov i förhållande till andra angelägna önskemål och för idrottsrörelsens egen planering. Vissa organisationer får i dag medel till sin verksamhet ur flera olika anslagsposter. Genom att till organisationerna anvisas medel för särskilt angivna ändamål förhindras de att själva avgöra inom vilka sektorer stödet bör användas. Det bör vara organisationernas sak att inom givna ramar självständigt planera sin verksamhet. Att flera anslagsbeviljande instanser skall granska ansökningar från samma organisation innebär dubbelarbete. Risk föreligger att olika myndigheter tillämpar olika bedömningsgrunder för likartade ändamål.

Mot bakgrund av det sagda förordar idrottsutredningen att medel till idrottsrörelsen i största möjliga utsträckning utgår från ett anslag. Därigenom möjliggörs en bättre överblick av det statliga stödet till idrott.

Idrottsutredningen föreslår att den övervägande delen av statsstödet till idrotten sammanförs till ett reservationsanslag benämnt Centralt stöd till idrotten. Anslaget bör delas upp i två anslagsposter, en för Organisationsstöd m. m. och en för Anläggningsstöd m. m.

Till anslagsposten Organisationsstöd m. m. förs:

1. Den del av medlen ur fonden för idrottens främjande under tionde huvudtiteln, som används till organisationsstöd.

2. Den del av medlen ur fonden för friluftslivets främjande under nionde huvudtiteln, som används till organisationsstöd, med undantag dock för sådant organisationsstöd, som avser ersättning till organisationer för vissa serviceåtaganden. Detta gäller bl. a. bidragen till Reso för bygdesemesterns administration, Riksorganisationernas campingkommitté, Fiskefrämjandet för upplysning om fiskevatten och Svenska turistföreningen för gästhamns-

och fjällstugeverksamhet. Bidrag till dessa organisationer bör hänföras till anslagsposten Anläggningsstöd m. m. och även i fortsättningen fördelas av statens naturvårdsverk.

3. De medel ur anslaget Bidrag till ungdomsledarutbildning under åttonde huvudtiteln, som används för ledarutbildning inom organisationer, vilkas huvudsakliga verksamhet är idrott.

4. Den del av anslaget Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet under åttonde huvudtiteln, som utgår till de under 3 nämnda organisationerna.

5. Den del av anslaget Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet under åttonde huvudtiteln, som via riksiddrottsförbundet utgår till lokala organisationer för redovisad fritidsgruppsaktivitet.

6. Anslaget Motionsverksamhet för studerande under åttonde huvudtiteln.

7. Anslaget Bidrag till frivilliga skytteväsendet under fjärde huvudtiteln, Medel till gymnastik- och idrottshögskolorna samt till gymnastikfolkhögskolan i Lillsved och dess filial, idrottsfolkhögskolan vid Bosön, bör även i fortsättningen utgå från anslag under åttonde huvudtiteln.

Till anslagsposten Anläggningsstöd m. m. förs:

1. De medel ur fonden för idrottens främjande, som används till anläggningsstöd.

2. De medel ur fonden för friluftslivets främjande, som används till anläggningsstöd samt förut nämnda bidrag till organisationer för vissa serviceåtaganden.

3. Anslaget Åtgärder för fritidsbåttrafiken under nionde huvudtiteln. Medel till sådana bidrag, som från anslag under elfte huvudtiteln till olika former av sysselsättningsbefrämjande åtgärder utgår till anläggningar för idrott, bör även i fortsättningen anvisas under nämnda anslag.

Utredningen tar upp ett av en särskild utredningsman¹ år 1966 framlagt förslag angående statligt stöd åt ungdomsidrott inom vissa organisationer som inte är anslutna till riksiddrottsförbundet. Det åsyftade stödet lämnas årligen i form av bidrag från fonden för idrottens främjande och är avsett att delas ut till i huvudsak lokalt verksamma sammanslutningar. De belopp som de lokala organisationerna erhållit vid varje utdelningstillfälle är relativt små. I allmänhet har det rört sig om mellan 100 och 200 kr. Utredningsmannen ifrågasätter om dessa bidrag har nämnvärd stimulans effekt och framhåller att bidragformen är förenad med ett omfattande administrativt arbete. Han föreslår att denna bidragsgivning avvecklas under en treårsperiod och att stödet i stället lämnas indirekt i form av service från fackorganisationerna på idrottens och friluftslivets område. Idrottsutredningen delar i allt väsentligt utredningsmannens synpunkter och framhåller att det ur effektivitetssynpunkt måste anses vara en fördel att, i stället för bidragen,

¹ Studierektorn Inge Johansson.

olika former av service erbjuds de regionala och lokala organen. Uppgiften att lämna sådan service bör överlätas på specialorganisationerna på idrottsområdet. De medel som tidigare utdelats till ungdomsorganisationerna utanför riksidrottsförbundet bör i fortsättningen disponeras av nämnda förbund för ifrågavarande serviceverksamhet.

Yttranden

Utredningens förslag tillstyrks av *statskontoret, riksrevisionsverket, skolöverstyrelsen, statens naturvårdsverk, statens ungdomsråd, styrelsen för gymnastik- och idrottshögskolorna, Landsorganisationen, Riksförbundet landsbygdens folk, Sveriges akademikers centralorganisation, Svenska kommunförbundet, Svenska landstingsförbundet, Folkbildningsförbundet, Arbetsarnas bildningsförbund, Svenska turistföreningen, Riksidrottsförbundet, Svenska korporationsidrottsförbundet, Skid- och friluftsförbundet, Svenska ponnyföreningen samt Skytteförbundets överstyrelse.*

I några yttranden görs dock vissa förbehåll och erinringar.

Överbefälhavaren och försvarets civilförvaltning anser det ej nödvändigt att föra över anslagen till den frivilliga skytterörelsen från fjärde huvudtiteln till någon annan huvudtitel. I detta instämmer *Svenska pistol-skytteförbundet*, som framhåller att man avvaktar viss utredning som förbundet föreslagit de andra skytteorganisationerna. *Skytteförbundets överstyrelse* tillstyrker förslaget under förutsättning att skytteidrotten kan påräkna minst samma anslagsökningar som specialidrottsförbunden och således inte blir föremål för den anslagspolitik som förordas i utredningen.

Statens naturvårdsverk ifrågasätter om det inte vore praktiskt att låta de båda delposterna utgöra särskilda anslag.

Skid- och friluftsförbundet förordar att reservationsanslaget benämns Centralt stöd till idrotten och friluftslivet. *Skidförbundet* avvisar vidare förslaget att organisationsstöd som f. n. utgår från friluftsfonden överflyttas från denna fond till anslagsposten Organisationsstöd m. m. *Skidförbundet* är den enda organisation för vilken en sådan överflyttning är aktuell. *Förbundet* kan emellertid inte inse att det finns någon principiell skillnad mellan dess serviceverksamhet och den som bedrivs av de organisationer, som föreslås även i fortsättningen få statsstöd genom naturvårdsverket. Enligt *Skidförbundets* uppfattning bör hela statsstödet till organisationen, med undantag för det speciella stödet till ungdomsverksamheten, utgå från anslagsposten Anläggningsstöd m. m. och med naturvårdsverket som statligt myndighetsorgan.

Enligt *Svenska turistföreningens* uppfattning bör det i båda anslagsposterna finnas underavdelningar för idrott och friluftsliv. Bidragsgivningen till friluftslivet bör handhas av naturvårdsverket. *Föreningen* anser vidare att bestämmelserna bör preciseras ytterligare, så att det klart framgår varifrån anslag för underhåll och drift kan anvisas.

Vid remissbehandlingen av det av en särskild utredningsman framlagda

förslaget att successivt avveckla det stöd som från idrottsfonden utgår till ungdomsidrott inom organisationer utanför riksidrottsförbundet uttalade sig *sex av de tio bidragstagande organisationerna* mot förslaget och menade att den nuvarande bidragsformen borde bibehållas, eventuellt med vissa jämkningar. Förslaget tillstyrktes i huvudsak av bl. a. *idrottens samarbetsnämnd, 1962 års ungdomsutredning, riksidrottsförbundet, skid- och friluftsförbundet* och *korporationsidrottsförbundet*. Vid remissbehandlingen av idrottsutredningens betänkande har *riksidrottsförbundet* hänvisat till sitt tidigare tillstyrkande samt förklarat sig berett att åtaga sig och i samråd med ungdomsorganisationerna utforma den serviceverksamhet som förslaget innebär. *Korporationsidrottsförbundet* biträder förslaget i princip. Av de organisationer som företräder bidragstagarna har följande inkommit med avstyrkande yttranden, nämligen *Förbundet Vi unga, Riksförbundet Sveriges 4 H, Svenska missionsförbundets ungdom, KFUK:s och KFUM:s riksförbund och idrottsförbund, Godtemplarorden, Svenska scoutförbundet och Svenska scoutrådet*.

Förslag angående idrottsadministration och anslagsförvaltning

Idrottsutredningen

I enlighet med sina direktiv har idrottsutredningen övervägt sådana organisationsspörsmål som direkt hänger samman med det statliga idrottsstödet. Beträffande handläggningen av frågor om statsstöd till idrotten på myndighetsplanet tar utredningen upp flera alternativ. Sålunda diskuteras möjligheten att handlägga dessa frågor på departementsplanet, eller att anförtro myndighetsfunktionen åt något verk, t. ex. socialstyrelsen, naturvårdsverket eller skolöverstyrelsen. Vidare prövas alternativen att inrätta ett nytt verk, att förstärka idrottens samarbetsnämnd eller att inrätta ett idrottens råd. Samtliga dessa alternativ avvisas av utredningen.

Utredningen stannar för att myndighetsfunktionen vad gäller stöd till organisationer bör anförtros idrottens eget topporgan, riksidrottsförbundet. Detta skulle utgöra en vidareutveckling av nu rådande praxis. I fråga om anläggningsstödet bör myndighetsfunktionen anförtros naturvårdsverket, som redan förvaltar det anläggningsstöd som utgår från nuvarande friluftsfond. Till verket bör knytas en nämnd med representation även från riksidrottsförbundet. Till stöd för sitt ställningstagande anför utredningen i huvudsak följande.

Den grundläggande uppgiften för en myndighet på ämbetsverksnivån är att ha huvudansvaret för att genomföra statsmakternas beslut i enlighet med de principer, avvägningar och bestämmelser som förbinds med dessa beslut. En annan huvuduppgift är att ge underlag för statsmakternas beslut. I den-

na funktion kan inläggas en initiativtagande, utredande och i stora drag samlande och ledande uppgift.

Ett flertal myndigheter har i dag uppgiften att administrera de anslag som utredningen räknat in i sitt förslag till totalram för statsstödet åt idrotten. Skolöverstyrelsen svarar för anslag till bl. a. ledarutbildning. Naturvårdsverket svarar för friluftsfonden och försvarets civilförvaltning för anslaget till det frivilliga skyttet. Anslaget till idrottsfonden är det i detta sammanhang största och dominerande. För denna del har myndighetsfunktionen till starkt övervägande del anförtrots riksidrottsförbundet. Detsamma gäller idrottens del av stödet till fritidsgrupperna.

Den statliga administrationen av de anslag som går till idrott är således splittrad. Med en sådan uppdelning är det inte möjligt att få till stånd en samlad bedömning av idrottens anslagsfrågor. Det föreligger ett starkt behov av samordning. Utredningens förslag att sammanföra de olika anslagen till en totalram uppdelad på ett anslag för anläggningsstöd och ett för organisationsstöd gör en viss koncentration på myndighetsplanet ofrånkomlig.

Såväl vid prövning av frågan huruvida redan befintliga ämbetsverk kan tas i anspråk för ifrågavarande myndighetsfunktion som vid övervägande av alternativet att skapa ett nytt verk för denna uppgift måste man enligt utredningens bestämda mening först och främst se till följderna för idrottsrörelsen och för idrottslivet. Eftersom statsanslagen i allt väsentligt avser stöd åt frivillig verksamhet som idrottsrörelsen själv administrerar är det ett statsintresse att dess organisation är stark och effektiv. Vid behandling av frågan om myndighetsfunktionen bör därför eftersträvas att nå en lösning som så nära som möjligt anknyter till idrottsrörelsen.

Om ett redan befintligt ämbetsverk anförtros uppgiften att administrera statsstödet till idrotten eller ett nytt ämbetsverk skapas för denna uppgift, leder detta till att idrottsrörelsens egen position blir tillbakaträngd. Ett ämbetsverk med dylik uppgift kan förutses komma att undan för undan inta en även för idrottslivets utveckling och inriktning alltmer styrande roll. Idrottsrörelsens eget etablerande inflytande flyttas då ett väsentligt steg tillbaka. Detta inger ur flera synpunkter allvarliga betänkligheter. I en verksamhet grundad på frivilliga och ideella arbetsinsatser är det av största vikt att avgöranden i toppen sker under god kontakt med de praktiska fältarbetet. Detta krav tillgodoses rimligen bäst genom att anknyta myndighetsfunktionen till ett topporgan som har sin bas just i de på fältet verkande organisationerna.

Om ett ämbetsverk kommer in som första instans under Kungl. Maj:t lär det knappast kunna undvikas, att idrottsrörelsen får allt mindre inflytande på idrottspolitikens utformning. Väsentliga avgöranden flyttas bort på längre avstånd från den på frivillighet och idealitet arbetande organisationen. En sådan utveckling synes inte förenlig med de grundläggande principer som uttalas i utredningens direktiv.

Vad angår medlemsantal, statsanslag, geografisk utbredning och idrottslig bredd är riksidsrottsförbundet den ojämförligt mest omfattande organisationen på idrottens område. Genom förbundets 49 specialförbund utövas alla slags idrotter på alla ambitionsnivåer och av alla i idrottsliga sammanhang förekommande åldrar. Det har med hänsyn till dessa omständigheter varit naturligt för statsmakterna att i avsaknad av sedvanligt ämbetsverk anknyta till denna organisation för att få vissa uppgifter av myndighetskaraktär utförda. I sin tur har detta handlande ytterligare befordrat förbundets karaktär av samlande centralorganisation.

I och för sig är den dubbla funktionen av fri organisation — med sin egen konstitution — och "statsmyndighet" en om inte unik så likväl ovanlig konstellation. Den utgör en intressant variant bland olika möjligheter att organisera och leda en samhällsverksamhet. För idrottsrörelsen är det både smickrande och förpliktande att ha fått detta långtgående förtroende från statsmakternas sida. Systemet rymmer stora värden som både statsmakterna och idrottsrörelsen har anledning att värna om. Det har kunnat byggas upp utan att RF:s karaktär av fri organisation äventyras.

Ur många synpunkter finns det anledning för statsmakterna att utforma myndighetsfunktionen så att den ger anledning till en förstärkt samordning av existerande fria organisationer inom det breda fält statsstödet till idrottslivet bör omspanna.

Under senare tid har alltmer understrukits betydelsen av att de som på olika sätt är aktiva inom idrottsrörelsen får ett ökat inflytande på den idrottsliga verksamhetens ledning och utformning. Sett i de sammanhang utredningen har att pröva kan frågan om största möjliga medlemsinflytande ha sitt intresse. Genom att anförtro myndighetsfunktionen till ett idrottsrörelsens eget topporgan uppnås rimligen den närmaste anknytning till medlemsinflytandet som står att få. Utredningen bedömer denna omständighet vara av betydande och växande värde.

Den kraftiga ökning av samhällets ekonomiska stöd åt idrotten, som utredningen föreslår, avses till betydande del stimulera den idrottsliga verksamhetens utbredning inom alla åldrar och medborgargrupper — således ökad "allmansidrott". Idrott av detta slag bedrivs inom praktiskt taget samtliga specialidrottsförbund inom riksidsrottsförbundet liksom inom korporationsidrottsförbundet, Skid- och friluftsförbundet och det frivilliga skyttet. För genomförandet av utredningens intentioner är det uppenbart att det krävs en nära samverkan mellan dessa organisationer.

Den mest rationella lösningen skulle, enligt utredningens bedömning, vara att korporationsidrottsförbundet, Skid- och friluftsförbundet samt Skytteförbundens överstyrelse anslöt sig som specialförbund till riksidsrottsförbundet. Specialförbund organiserade på korporativ bas finns redan. Sveriges akademiska idrottsförbund, Sveriges militära idrottsförbund och Svenska skolidrottsförbundet är sådana specialförbund. Det nybildade

Svenska handikappidrottsförbundet, som numera anslutit sig till riksiddrottsförbundet, är ytterligare ett uttryck för detta. För samtliga dessa specialförbund gäller vidare att verksamheten inte är begränsad till en idrottsgren utan i princip kan omfatta alla idrotter. Likheter med korporationsiddrottsförbundet finns således i flera avseenden. Svenska sportskytteförbundet är specialförbund i riksiddrottsförbundet och beröringspunkterna med det frivilliga skytteväsendet är påtagliga. Inte heller Skid- och friluftsförbundets verksamhet representerar något i princip nytt för riksiddrottsförbundet.

Det är givetvis korporationsiddrottsförbundet, Skid- och friluftsförbundet samt Skytteförbundens överstyrelse som själva äger att besluta i organisatoriska frågor av detta slag. Men nämnda organisationer bedriver en med specialförbund inom riksiddrottsförbundet i princip likartad verksamhet, som till övervägande del finansieras med statliga och kommunala medel. Med hänsyn till dessa omständigheter är det rimligt att man från statens och kommunernas sida kräver att verksamheten organiseras på mest rationella sätt. Ett på angivet sätt utbyggt riksiddrottsförbund utgör den bästa lösningen och det mest positiva gensvaret från de anslagstagande organisationernas sida på de krav som stat och kommun med rätt kan ställa.

Utredningens undersökningar visar att ökad effektivitet kan uppnås genom en organisatorisk samverkan i den form systemet med specialförbund erbjuder. Därigenom vinnes att de betydande allmänna medel som satsas på idrotten ger bästa möjliga resultat. Utredningen vill för egen del se ett mycket nära samband mellan de kraftigt ökade anslag utredningen föreslår och den organisatoriska rationalisering som en anslutning av korporationsiddrottsförbundet, Skid- och friluftsförbundet och det frivilliga skytteväsendet såsom specialförbund till RF skulle utgöra.

Det förhållandet att riksiddrottsförbundet anförtros att i viss utsträckning utföra myndighetsuppgifter motiverar ett visst mått av statligt inflytande i detta organ. Utredningen anser därför att systemet med Kungl. Maj:ts ombud i riksiddrottsstyrelsen skall bibehållas. Med hänsyn till att verksamheten av myndighetskaraktär på olika sätt vidgas kan det vara ändamålsenligt att i stället för ett ombud och en suppleant utöka antalet ombud till två med var sin personliga suppleant som deltar i styrelsens sammanträden endast vid förhinder för ordinarie ombud. För båda ombuden föreslås gälla samma befogenheter och ansvar som i nuvarande ordning. Vartdera ombudet skall alltså ha rätt att få en fråga hänskjuten till Kungl. Maj:ts prövning. Ombuden behöver således inte vara eniga. Det räcker om ett av ombuden inte anser sig kunna biträda ett beslut för att frågan måste hänskjutas till Kungl. Maj:t.

Kungl. Maj:ts ombud bör bevaka att statsmakternas riktlinjer och anvisningar för verksamheten följes. Vidare bör ombuden se till att riksiddrottsstyrelsen i sitt utövande av myndighetsfunktionen behandlar alla organisa-

tioner lika och i enlighet med statsmakternas intentioner, oavsett om vederbörande är organisatoriskt ansluten till RF eller ej.

Anordningen med Kungl. Maj:ts ombud kommer enligt utredningen att garantera rimlig oväld och objektivitet på samma sätt som om verksamheten skulle ha bedrivits inom ett ämbetsverk. Med hänsyn till detta kan det därför vara till fördel om minst ett av ombuden har erfarenhet från verksamhet inom statsförvaltningen. Ombuden bör också ha nära kontakt med idrottsrörelsen. För att få bästa möjliga garanti för opartiskhet är det viktigt att två ombud utses och att de var för sig erhåller de befogenheter som nu tillkommer nuvarande ombud.

I konsekvens med utredningens förslag bör Kungl. Maj:ts ombud finnas endast i riksidrottsstyrelsen. Något Kungl. Maj:ts ombud skall således inte såsom nu är fallet finnas i korporationsidrottsförbundets styrelse eller i någon annan utanför riksidrottsförbundet stående organisation.

Utredningens ledamot *Tore Brodd* har reserverat sig i fråga om den föreslagna representationen för Kungl. Maj:t. Brodd föreslår i stället för utredningens förslag att Kungl. Maj:t skall ha rätt att tillsätta ordföranden i riksidrottsstyrelsen samt ytterligare en ledamot. Däremot skall representanterna inte ha den enligt nuvarande praxis gällande och i utredningens förslag bibehållna vetorätten i ekonomiska frågor.

Även i fråga om anläggningsstödet diskuterar utredningen olika alternativ beträffande myndighetsfunktionen. Ett alternativ är att välja samma lösning som föreslås beträffande organisationsstödet. Otvivelaktigt skulle en god samordning i prövningen av ärenden rörande anläggningsstöd och i fråga om organisationsstöd skapas därigenom. Riksidrottsstyrelsens och dess kanslis fackmässiga kompetens på detta ämnesområde kan inte bestridas.

Vid hänsynstagande till behovet av samordning bör beaktas att, så som redan framhållits, det stora anslaget för organisationsstöd i praktiken kommer att bli det dominerande. De allmänna riktlinjer och avvägningar som statsmakterna kommer att ange för idrottspolitikens utformning kommer rimligen i första hand att knytas till detta anslag. Man bör därför inte övervärdera det samordningsbehov som i detta sammanhang föreligger på myndighetsnivån. Erforderlig samordning kan åstadkommas, även om de två anslagen administreras av var sin myndighet.

Anslaget för anläggningsstöd skapas genom sammanläggning av berörda delar av fonden för idrottens främjande och fonden för friluftslivets främjande. Den sistnämnda fonden administreras av statens naturvårdsverk, medan motsvarande funktion beträffande fonden för idrottens främjande anförtrotts riksidrottsförbundet och dess idrottsplatskommitté. Med hänsyn till att naturvårdsverket redan förvaltar det anläggningsstöd som utgår från den nuvarande friluftsfonden ter det sig naturligt att naturvårdsverket får administrera hela det av utredningen föreslagna anslaget för anläggningsstöd. För en sådan ordning talar också att det kan bli fråga om för-

handlingar med kommuner, diskussion av frågor rörande stadsplaner etc. Med hänsyn härtill är det av värde att en reguljär statsmyndighet får uppdraget med därav följande möjligheter att bl. a. utnyttja statlig länsmyndighet, i första hand länsstyrelserna.

För att trygga erforderlig anknytning till den organiserade idrottsrörelsen bör en speciell nämnd inrättas inom naturvårdsverket med representation från riksidsrottsförbundet. Åt denna nämnd bör delegeras att besluta i frågor rörande fördelningen av anslaget för anläggningsstöd. Generaldirektören i naturvårdsverket bör vara ordförande i nämnden, vilken i övrigt bör bestå av två representanter utsedda av riksidsrottsstyrelsen och två utsedda av Kungl. Maj:t. De ärenden som skall avgöras av nämnden bereds inom naturvårdsverkets friluftssektion, som bör förstärkas med idrottsteknisk expertis.

Utredningsledamoten *Henry Ohlson* biträder inte utredningens förslag i fråga om myndighetsfunktionen. I en reservation förordar han att ett neutralt organ i form av ett råd bildas, som under Kungl. Maj:t tar befattning med anslagen till idrotten, ger en överblick över de behov som föreligger och tjänstgör som opartisk rådgivare. Ett dylikt organ torde främst komma att arbeta som en remiss- och beredande instans och avge yttranden rörande idrotten. Jämsides med den rådgivande funktionen, som givetvis kommer att intaga en central plats, skall rådet svara för planering i idrottsfrågor i nära samarbete med landsting och kommun samt idrotten närliggande organisationer. Rådet skall också i den utsträckning som bestäms fördela bidrag till olika ändamål.

Som ordförande i rådet kan enligt förslaget fungera t. ex. chefen för socialstyrelsen, skolöverstyrelsen eller naturvårdsverket. Samtliga dessa verk säges ha direkt eller indirekt anknytning till idrottsrörelsen. Givetvis kan ordföranden utses utanför den nämnda kretsen. Av rådets övriga ledamöter bör det övervägande flertalet representera olika riksorganisationer på idrottens, friluftslivets och skyttets områden, som förväntas få bidrag från det berörda anslaget. De organisationer, som i första hand bör komma i fråga, skall vara riksidsrottsförbundet, korporationsidrottsrörelsen, friluftsförbundet samt skytterörelsen. Härvid skall iakttagas att RF som största organisation skall ha en representant mer än övriga idrottsorganisationer sammanlagt. Rådet bör vidare ha en representant från vardera kommun- och landstingsförbundet. Slutligen bör i rådet ingå en eller ett par personer utan organisationstillhörighet men med en allmän kännedom om idrottsfrågor, exempelvis politiska förtroendevalda med dylika kvalifikationer.

Utredningen framhåller, att en långt gående delegering av myndighetsfunktionen till riksidsrottsförbundet kommer att medföra en rad problem av såväl förvaltningsrättslig som organisatorisk art. I fråga om de ärenden

som riksidsrottsförbundet handlägger i sin egenskap av myndighet utgår utredningen från att offentlighetsprincipen tillämpas på samma sätt som i ett ämbetsverk.

På det organisatoriska planet bör en viss rationalisering genomföras. Idrottens samarbetsnämnd bör avvecklas. Riksidsrottsförbundets ekonominämnd, Stiftelsen Riksidsrottsförbundets idrottsinstitut på Bosön samt Riksidsrottsförbundets förlagsaktiebolag bör upplösas och såväl personal, arbetsuppgifter som verksamhet i samtliga fall övertas av riksidsrottsförbundet. Riksidsrottsförbundets kansli bör reorganiseras. Verksamheten föreslås bli uppdelad efter två huvudlinjer, nämligen en idrottsorganisatorisk och en förvaltande för ekonomi och administration. Tillsammans med chefs-tjänstemannen bör cheferna för de båda avdelningarna bilda en ledningsgrupp för samordning av kansliets verksamhet och för slutlig beredning av ärenden som avgörs av styrelsen eller av chefs-tjänstemannen. Denne bör enligt utredningen kallas generalsekreterare.

Utredningen lägger i betänkandet (s. 180—185) fram ett detaljerat förslag angående den avsedda organisationen av riksidsrottsförbundets kansli.

Yttranden

Flertalet remissinstanser, däribland *överbefälhavaren, socialstyrelsen, statskontoret, riksrevisionsverket, styrelsen för gymnastik- och idrottshögskolorna, Riksidsrottsförbundet, Ridfrämjandet, Landsorganisationen, Riksförbundet landsbygdens folk, Moderata ungdomsförbundet, Centerns ungdomsförbund, Svenska kommunförbundet, Svenska landstingsförbundet* och *Riksföreningen för sinningens främjande*, ansluter sig i huvudsak till utredningens förslag.

Statskontoret anser dock att riksidsrottsstyrelsen bör handlägga både organisationsstödet och anläggningsstödet. *Riksrevisionsverket* förutsätter att verkets möjligheter att utöva förvaltningsrevisionell verksamhet inte minskas genom den nya organisationen. *Ridfrämjandet* anför att det inte har något att invända mot en anslutning till riksidsrottsförbundet om detta kan ske utan att *Ridfrämjandets* och dess distriktsorganisationers ekonomiska villkor försämras. *Moderata ungdomsförbundet* anser att båda Kungl. Maj:ts ombud i riksidsrottsstyrelsen skall vara eniga för att få ett ärende hänskjutet till regeringen för avgörande.

Vissa remissinstanser framför erinringar emot eller avstyrker förslaget. Bland dessa är *skolöverstyrelsen, statens naturvårdsverk, statens ungdomsråd, Svenska korporationsidrottsförbundet, Skid- och friluftsförbundet, Sveriges förenade studentkårer, Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund, Arbetarnas bildningsförbund* samt *Skytteförbundens överstyrelse*.

Skolöverstyrelsen förordar att myndighetsfunktionen för organisationsstödet anförtros en statlig myndighet. Det mest lämpade organet är skol-

överstyrelsen. Att förlägga myndighetsfunktionen till riksidrottsförbundet skulle innebära att en organisation, som bestämt önskar stå utanför riksidrottsförbundet ändå skulle vara hänvisat dit för viktiga avgöranden om sin verksamhet.

Statens naturvårdsverk anför att frågan om vilka organisationer som skall tillhöra riksidrottsförbundet självfallet måste avgöras av organisationerna själva. Om en sådan anslutning som utredningen förutsatt inte kommer till stånd är det enligt verkets uppfattning inte lämpligt att bidragsgivningen till de utanförstående organisationerna sker via förbundet. I sådant fall bör bidragsfördelningen bestämmas av Kungl. Maj:t.

Statens ungdomsråd anser att förslaget om riksidrottsförbundets myndighetsfunktion medför vissa principiella nackdelar, som knappast någon annan folkrörelse skulle kunna tänkas acceptera. Enligt ungdomsrådet är det ytterst tveksamt om staten skall utse och placera ledamöter i enskilda organisationers styrelser. Vidare är det enligt ungdomsrådet märkligt att dessa representanter får extraordinära befogenheter i förhållande till de förtroendevalda, som har en betydande medlemsopinion bakom sig. Liknande synpunkter framföres av *Arbetarnas bildningsförbund*.

Svenska korporationsidrottsförbundet ansluter sig till utredningsledamoten Ohlsons reservation och stöder hans förslag om ett idrottens råd som, självständigt eller knutet till något befintligt verk, skulle fullgöra myndighetsfunktionen. Förbundet delar heller icke utredningsmajoritetens uppfattning att det skulle bli en organisatorisk rationalisering om korpido-rottsförbundet, friluftsförbundet och frivilliga skytterörelsen anslöts till riksidrottsförbundet. I stället anser förbundet att åtminstone korpido-rottsförbundet förblir mera effektivt och har större möjligheter till utveckling och lämplig rationalisering i sin nuvarande fria form.

Skid- och friluftsförbundet finner det oriktigt om den statliga myndighetsfunktionen i fråga om bidragsfördelning även i fråga om utomstående organisationer anförtros en av de bidragsmottagande parterna. Det påpekas att det inte kan vara lämpligt att belasta riksidrottsstyrelsen med uppgiften att sätta sig in i, följa och bedöma även utomstående organisationers verksamhet och utvecklingsmöjligheter. Med den föreslagna myndighetsfunktionen måste riksidrottsstyrelsen möta stora intressekonflikter och ställas inför svåra bedömanden och avgöranden, i synnerhet som riksidrottsförbundet i väsentlig grad är elitävlingsinriktat. Anförtros riksidrottsstyrelsen även uppgiften att svara för och förbereda Sveriges olympiska deltagande måste intresseinriktningen mot elitidrott bli än mer accentuerad. Myndighetsfunktionen bör anförtros åt en opartisk politiskt tillsatt nämnd. I en sådan nämnd bör icke ingå representanter för de bidragsgivande organisationerna. För att underlätta nämndens orientering om idrotts- och friluftslivets utveckling är det lämpligt att till dess förfogande ställa ett råd med representanter för idrottens och friluftslivets huvudorganisationer.

Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund förordar att ett särskilt

fritidsverk eller motsvarande myndighet inrättas. Enligt förbundets uppfattning vore det ur idrottens synpunkt en klar fördel om idrottsrörelsen avlastades statliga administrationsuppgifter. Om en reell samordning på myndighetsplanet skall kunna nås måste en statlig myndighet svara för såväl organisations- som anläggningsstödet samt övriga frågor som berör idrottens förhållande till samhället.

Skytteförbundens överstyrelse förordar en organisationsform som i princip överensstämmer med vad ledamoten Henry Ohlson föreslagit i sin reservation. Även *Svenska scoutförbundet* avstyrker förslaget och hävdar att en fristående, opartisk, politisk nämnd som myndighet skulle vara en bättre lösning än den av utredningen föreslagna. Liknande synpunkter framförs av *Riksförbundet Sveriges 4 H*, *Svenska missionsförbundets ungdom*, *KFUM:s och KFUK:s riksförbund och idrottsförbund*, *Sveriges ungdoms helnykterhetsförbund* samt *Svenska scoutrådet*.

Femårsplan för svensk idrott samt anslagsberäkning för budgetåren 1970/71 och 1971/72

Idrottsutredningen

För utvecklingen av statens stöd till idrotten vill utredningen fastställa en femårig planeringsram. En långsiktig planering är önskvärd från statsmakternas synpunkt. Den är också nödvändig för kommunerna, som måste ges möjlighet att anpassa sitt stöd till de ändrade förutsättningarna, samt för idrottsorganisationerna, som skall mobilisera de personella resurser som krävs och se till att det ökade offentliga stödet kommer till effektiv användning.

Utredningen har funnit starka motiv för en mycket kraftig ökning av statens stöd till idrotten. För de ändamål utredningen inrymmer i anslaget till centralt stöd till idrotten föreslås en fördubbling av stödet under planperioden. En detaljerad plan för anslagsutvecklingen läggs fram i betänkandet (s. 190). Nedan återges ett sammandrag av planen.

	Milj. kr					
	1969/70	1970/71	1971/72	1972/73	1973/74	1974/75
Centralt stöd till idrotten ..	59,0	72,0	85,0	95,0	105,0	118,0
Därav:						
Organisationsstöd m. m.	44,5	54,5	64,5	72,5	80,5	90,5
Anläggningsstöd m. m.	14,5	17,5	20,5	22,5	24,5	27,5

Den detaljerade planen för statligt stöd till idrotten återges i det följande i den del som avser anslagsberäkningen för budgetåren 1970/71 och 1971/72. I sammanställningen har även tagits upp de belopp som enligt riksdagsbeslut eller utredningens beräkningar anvisats för olika idrottsändamål under budgetåret 1969/70.

	Milj. kr.		
	1969/70	1970/71	1971/72
<i>Organisationsstöd m. m.</i>	44,5	54,5	64,5
Därav till			
Ledarutbildning och kursverksamhet	1,4	4,4	6,4
Forskning	0,1	0,3	0,5
Polikliniker, hälsokontroll	0,2	0,2	0,2
Administration, konsulenter, service, propaganda	5,3	7,1	9,3
Distriktsförbunden	1,3	1,3	1,4
Nuv. specialförbund, övriga förbund och organisationer	19,1	21,9	25,3
Handikappidrott	0,4	0,7	1,0
Frivilliga skyttet	2,8	2,9	3,0
Ungdomens fritidsverksamhet	11,9	13,1	14,4
Studerandeidrott	0,7	0,9	1,2
Övrigt	1,3	1,7	1,8
<i>Anläggningsstöd m. m.</i>	14,5	17,5	20,5
Därav till			
Välådalen	1,0	1,0	—
Bosön ¹	0,2	2,0	4,0
Lillsved ²	0,1	0,4	1,0
Föreningsanläggningar, friluftsanläggningar m. m.	8,7	9,5	10,5
Fritidsbåttrafik	4,0	4,0	4,0
Service och utvecklingsarbete	0,5	0,6	1,0

¹ Totalt 16,7 milj. kr.

² Totalt 8,5 milj. kr.

I anslutning härtill lämnas i det följande en redogörelse för utredningens kommentarer till de i planen upptagna ändamålen och för vissa av utredningen framlagda förslag som har samband med dem. I ett särskilt avsnitt redovisas utredningens synpunkter och förslag rörande den medelsanvisning till förberedelser och deltagande i olympiska spel som f. n. sker till Sveriges olympiska kommitté.

Organisationsstöd m. m.

Ledarutbildning och kursverksamhet

Idrottsutredningen

Ledarverksamheten är inom idrotten liksom i andra folkrörelser baserad på frivilliga insatser. För närvarande är ca 150 000 ledare av olika slag verksamma inom idrotten. Flertalet är helt oavlönade. Den genomsnittliga verksamhetsperioden uppgår till fyra år. Följaktligen måste varje år nära 40 000 ledare rekryteras och utbildas.

Utbildning av idrottsledare förekommer i en mängd olika former. Huvuddelen av utbildningsverksamheten bedrivs inom idrottsorganisationernas ram. Vidare har kommuner, landsting och staten på senare år arrangerat ledarutbildning i olika former, såväl mera allmänna ungdomsledarkurser som exempelvis specialkurser för idrottsledare. Folkhögskolorna vid Lillsved och på Bosön är inriktade på utbildning av idrottsledare. På senare

år har även andra folkhögskolor tagit upp mer kvalificerad ungdomsledarutbildning. Närmast idrottsrörelsen ligger i detta avseende Svenska frisksportförbundets folkhögskola, Stensund. Valla folkhögskola, som har nära anknytning till bl. a. 4 H och Studieförbundet, bedriver en allmän ungdomsledarutbildning. Även vissa landstingsägda folkhögskolor har ungdomsledarutbildning medan andra planerar att starta sådana. Liknande utbildning förekommer vid KFUM:s ledarinstitut.

Ungdomsledarutbildning meddelas också inom yrkesskolans ram. Initiativet togs härvid av Stockholms stads barnavårdsnämnd. Verksamheten drivs numera i samarbete med Stockholms idrottsförbund. 1965/66 startades i Östersund den första yrkesskolelinjen avsedd speciellt för idrotts- och friluftsledare.

Idrottsledarutbildning på högskolenivå förekommer vid gymnastik- och idrottshögskolan i Stockholm.

År 1964 tillsatte riks-idrottsförbundet, korporations-idrottsförbundet samt Skid- och friluftsförbundet en särskild arbetsgrupp för att se över organisationen och uppläggningsen av ledarutbildningen. Arbetsgruppens principförslag, som avlämnades år 1967, biträds av idrottsutredningen. En utbildning i tre steg förordas. Det första steget är en lokal ledarkurs som i stor utsträckning bör kunna bygga på korrespondensundervisning och lokala kvällskurser. Det andra steget är en på regional nivå anordnad utbildning, som kan betraktas som en påbyggnad på den lokala kursen och tidmässigt förläggas till något eller några veckoslut. Det tredje steget är den centrala kursen, som skall ge en mer kvalificerad ledarutbildning och som regel förläggas till Bosön, Lillsved eller liknande anläggningar av rikskaraktär samt sträcka sig över någon vecka. Flertalet ledare kommer sannolikt endast att genomgå den utbildning som ryms inom det första utbildningssteget.

Rekryteringen av ledare måste ägnas ökad uppmärksamhet. För detta krävs insatser på samtliga utbildningsnivåer. En särskild studieorganisations för ledarutbildning bör utses i varje lokal organisation. Särskilda regionala utbildningsråd bör tillskapas.

Vid den femåriga planperiodens slut bör varje distrikt ha tillgång till en heltidsanställd utbildningsledare. Under uppbyggnadsskedet bör dock en utbildningsledare kunna betjäna mer än ett distrikt. Utredningen föreslår att tio befattningar som regionala utbildningsledare inrättas för budgetåret 1970/71. Fem ytterligare befattningar bör sedan inrättas under vart och ett av de tre därpå följande planåren. Utbildningsledarna bör anställas av riks-idrottsförbundet, som också har att fastställa deras arbetsområde, placeringsort och arbetsinstruktion.

På det centrala planet föreslår utredningen att ett för hela idrottsrörelsen gemensamt centralt utbildningsråd inrättas. Utbildningsrådet bör organisatoriskt knytas till riks-idrottsförbundet och erhålla medel via detta. Rådet bör bestå av sju ledamöter, varav riks-idrottsförbundet — med tillgodo-

seende av olika väsentliga verksamhetsområden inom idrotten — utser fyra samt landstingsförbundet, kommunförbundet och skolöverstyrelsen en ledamot vardera. Ett särskilt kansli bör upprättas för rådet. Kansliet bör i ett första skede ha två kvalificerade befattningshavare. Rådet föreslås få stora befogenheter i fråga om utbildningens uppläggning och samordning. Som villkor för att statsbidrag skall utgå till viss utbildning bör gälla att rådet godkänt densamma.

Utredningen föreslår att riksidrottsförbundet skall fördela medel till ledarutbildning på idrottens område och för idrottsorganisationernas del — oavsett om dessa är anslutna till förbundet eller inte — vad angår ledarutbildningen överta skolöverstyrelsens nuvarande funktion som tillsynsmyndighet.

Yttranden

Utredningens förslag om ledarutbildningens uppläggning tillstyrks i huvudsak av samtliga remissinstanser med ett undantag. I vissa yttranden, bl. a. dem som avgivits av *skolöverstyrelsen*, *statens ungdomsråd* och *Tjänstemännens centralorganisation*, framhålles att idrottsledarutbildning och övrig fritidsledarutbildning bör samordnas. Vad angår förslaget att inrätta ett centralt utbildningsråd bör enligt *socialstyrelsen* socialmedicinsk expertis ingå i rådet. *Folkbildningsförbundet* framhåller att möjligheterna till samverkan mellan folkbildningsorganisationerna och idrottsrörelserna skulle kunna diskuteras inom rådet. *Svenska korporationsidrottsförbundet* yrkar att förbundet skall vara representerat i det centrala utbildningsrådet och att en representant för korporationsidrottsrörelsen skall ingå i vart och ett av de regionala utbildningsråden. Nämda förbund samt *styrelsen för gymnastik- och idrottshögskolorna* anför att utbildningsråden i första hand bör ha en rådgivande och serviceinriktad funktion i förhållande till de idrottsorganisationer, som bedriver utbildningen.

Forskning

Idrottsutredningen

Forskning och undersökningsverksamhet av betydelse för idrott i bred bemärkelse förekommer vid flera olika institutioner.

Målinriktad idrottsforskning förekommer i första hand vid Gymnastik- och idrottshögskolan i Stockholm samt i viss utsträckning vid de kliniskt fysiologiska avdelningarna vid några större sjukhus.

Forskning som är av betydelse för idrotten — utan att vara direkt inriktad på idrottsproblem — förekommer dessutom vid olika universitets- och högskoleinstitutioner samt vid vissa större sjukhus.

Gymnastik- och idrottshögskolan i Stockholm (GIH) är centrum för den direkta idrottsforskningen i vårt land. De sammanlagda kostnaderna för

forskningsverksamheten vid GIH uppgår till omkring 600 000 kr. budgetåret 1969/70.

Riksidrottsförbundet har sedan 1944 en poliklinikkommitté för hälsokontroll. Kommittén lämnar anslag till idrottsmedicinsk forskning. Kommittén driver en poliklinik vid Stockholms stadion och en vid idrottsinstitutet vid Bosön. Undersökningarna vid klinikerna är kostnadsfria för medlemmar i förening som är ansluten till riksidrottsförbundet.

Poliklinikkommittén lämnar anslag till idrottsmedicinsk (fysiologisk) forskning vid kliniskt fysiologiska avdelningen på Karolinska sjukhuset och fysiologiska institutionen vid gymnastik- och idrottshögskolan i Stockholm. Budgetåret 1968/69 anslag politiklinikkommittén 100 000 kr. till denna forskning.

Visst utvecklingsarbete i fråga om friluftsanläggningar bekostas av statens naturvårdsverk. Ca 250 000 kr. har avsatts för ändamålet budgetåret 1968/69.

En särskild nämnd för idrottsforskning bör inrättas med uppgift att ta initiativ till och samordna forskning, fördela anslag samt se till att forskningsresultaten utnyttjas av idrotten. Forskningsarbetet bör drivas på institutions- och laboratorienivå. Idrottsforskningen skall även i fortsättningen kunna erhålla anslag från andra institutioner — forskningsråd och fonder. För att den nödvändiga kontakten med annan forskning skall erhållas, föreslår utredningen att nämnden knyts till statens medicinska forskningsråd. Nämnden bör dock ges en sådan sammansättning att också andra forskningsområden av betydelse för idrotten än det medicinska blir företrädade.

I nämnden bör ingå representanter för medicinsk, teknisk och samhällsvetenskaplig forskning samt för idrottsrörelsen. Antalet ledamöter i nämnden föreslås bli sju, varav tre forskare, utsedda av resp. de medicinska och samhällsvetenskapliga forskningsråden samt styrelsen för teknisk utveckling, tre företrädare för idrotten utsedda av RF samt en för kommunerna utsedd av kommunförbundet. Det föreslås att nämnden inom sig utser ordförande och vice ordförande. Minst en av dessa bör företräda idrottsrörelsen. Nämnden bör förseas med en särskild sekreterare, placerad i medicinska forskningsrådets kansli.

Kostnaderna för den forskning som nämnden vill stödja, bör täckas dels genom att nämnden i likhet med t. ex. nämnden för alkoholforskning har ett eget anslag till sitt förfogande, dels genom att nämnden gör framställning om anslag hos det forskningsråd under vilket ett aktuellt projekt anses sortera. Utredningen har vid anslagsberäkningen utgått från att vissa forskningsprojekt skall finansieras med medel från forskningsråd eller särskild fond samt att liksom hittills anslag lämnas under åttonde huvudtiteln i särskild ordning till forskningsverksamhet vid gymnastik- och idrottshögskolan. Utredningens förslag innebär att RF:s poliklinikkommittés anslagsgivning till forskning upphör.

Yttranden

Flertalet av de remissinstanser som yttrat sig över förslaget har i princip en positiv inställning till detsamma. Vissa erinringar görs dock. *Statens råd för samhällsforskning* framhåller att idrottsforskning med samhällsvetenskaplig och beteendevetenskaplig metodik f. n. är försummad och att stora insatser bör göras på detta område. Det är angeläget, anser rådet, att den föreslagna forskningsnämndens anknnytning till det medicinska forskningsrådet inte leder till att den medicinskt inriktade forskningen ensidigt gynnas. *Styrelsen för teknisk utveckling* anser att nämnden inte bara skall kunna initiera forskningsprojekt utan även utarbeta program för idrottsforskning. Styrelsen finner den av utredningen föreslagna medelsanvisningen för låg och föreslår att 0,5 milj. kr. ställs till nämndens förfogande för budgetåret 1970/71. Anslagets fortsatta utveckling bör vara beroende av de programförslag som nämnden utarbetar. *Styrelsen för gymnastik- och idrottshögskolorna* är tveksam om nämndens sammansättning. Styrelsen anser det motiverat att vissa ledamöter är aktiva som lärare eller forskare inom det aktuella området och föreslår därför att en eller flera representanter för gymnastik- och idrottshögskolorna ingår i nämnden. *Svenska korporationsidrottsförbundet* framhåller att motionsidrotten bör bli företrädd i nämnden. *Svenska arbetsgivareföreningen* understryker behovet av att samarbete kommer till stånd mellan arbetsmedicinska institutet och nämnden.

Socialstyrelsen, statens medicinska forskningsråd och *Svenska landstingsförbundet* avstyrker förslaget att inrätta en särskild nämnd för idrottsforskning.

Socialstyrelsen anser att det i fråga om idrottsforskningens inriktning föreligger många oklara frågeställningar och att utredningen på denna punkt bör kompletteras bl. a. med synpunkter från läkare med erfarenhet av idrottsskador.

Statens medicinska forskningsråd betonar angelägenheten av att det utreds i vilken utsträckning motionsidrott i olika former kan utgöra en sjukdomsförebyggande faktor. Tanken att till rådet knyta en nämnd som förfogar över ett eget anslag avvisas dock av rådet under motivering att detta skulle strida mot den instruktion som gäller för forskningsråd inom utbildningsdepartementets område och som stadgar att alla beslut i anslagsfrågor fattas av rådet. En nämnd för idrottsforskning bör ha till huvuduppgift att initiera sådan forskning samt efter prioritering av ansökningar om medel fördela dessa på berörda forskningsråd. Forskningsrådets medel bör räknas upp i den utsträckning det är nödvändigt för att stödja idrottsforskningen. Några särskilda medel bör inte reserveras för sådan forskning.

Svenska landstingsförbundet föreslår att gymnastik- och idrottshögskolorna får i uppdrag att administrera och samordna den direkta idrottsforskningen. Om emellertid en nämnd skulle inrättas enligt utredningsförslaget föreslår förbundet att i den ingår företrädare för sjukvårdshuvudmännen.

Polikliniker, hälsokontroll

Idrottsutredningen

Utredningen finner den verksamhet som bedrivs inom riksidsrottsförbundets poliklinikkommitté samt vid idrottspoliklinikerna i Göteborg, Karlstad och Linköping mycket värdefull. Samtidigt konstateras emellertid att landstingen är huvudmän för hälsovården. Utredningen föreslår för sin del inget generellt system för hur hälsokontrollen av de idrottsaktiva bör ordnas men framhåller att det bör ankomma på landstingen att i samarbete med de regionala idrottsförbunden bygga upp polikliniker och rörlig hälsokontroll. Denna verksamhet bör vara integrerad med den normala hälso- och sjukvården. Utredningen finner det angeläget att polikliniker eller motsvarande inrättas i vart och ett av landstingen.

Det stöd som nu lämnas poliklinikerna i Stockholm och Göteborg bör enligt utredningen avvecklas. Däremot anser den att det finns behov av en central poliklinik i anslutning till det nya ledarutbildningsinstitutet på Bosön. Verksamheten vid den poliklinik som nu drivs där föreslås bli samordnad med verksamheten vid idrottsinstitutet och ställas under överinseende av det av utredningen föreslagna utbildningsrådet inom riksidsrottsförbundet.

Yttranden

Socialstyrelsen anser att förslaget om avveckling av det statliga stödet till idrottspoliklinikerna i Stockholm och Göteborg bör övervägas på nytt. Enligt styrelsen är det önskvärt att bygga ut den idrottsläkarverksamhet som påbörjats vid idrottspoliklinikerna. Dessa skulle lämpligen kunna förläggas till större sjukhus såsom universitetskliniker eller regionsjukhus. *Sveriges idrottsförbund* anser det vara angeläget att antalet idrottspolikliniker för undersökning av idrottsskador, för hälsokontroll och för allmän rådgivning till idrottsutövare efter hand ökas och att poliklinikerna ansluts till centrallasaretten.

Administration, konsulenter, service, propaganda

Idrottsutredningen

Riksidsrottsförbundet förfogar över anslaget under denna punkt. Det bör användas för central administration, konsulentorganisation och konsulentverksamhet, instruktörsverksamhet, service, propaganda samt för ungdomsidrott och breddidrott.

Utredningen har beräknat medel för regionalt placerade konsulenter med uppgift att aktivera föreningar och organisationer till ökad verksamhet för motionsidrott. Medel har beräknats för fem sådana konsulenter under första planåret. Utredningen anser att motionskonsulenternas regionala place-

ring bör bestämmas av riksidrottsförbundet. Detta skall därvid beakta att landet som helhet skall betjänas samt att konsulentorganisationen skall byggas ut stegvis. Ytterligare fem konsulenter skall tillsättas varje planår till dess att det finns en i vart och ett av riksidrottsförbundets 23 distrikt.

Distriktsförbunden

Idrottsutredningen

Utredningen framhåller att det närmast ankommer på riksidrottsförbundet att avgöra fördelningen av medel på distriktsförbund och specialförbund. Ytterst ankommer det på idrottsorganisationerna på lokal nivå att avgöra den grad av delegation till ett gemensamt distriktsförbund som specialdistriktsförbunden önskar. I enlighet med de principer om ansvarsuppdelning mellan stat, landsting och primärkommuner, som f. n. gäller ankommer det på landstingen att i första hand finansiera verksamheten på distriktsplanet. De anslag som nu lämnas distriktsförbunden bör inte utan vidare avvecklas utan någon garanti för att motsvarande förstärkning kommer från annat håll.

Specialförbund m. fl.

Idrottsutredningen

Utredningen föreslår för hela femårsperioden en fördubbling av bidragen till specialidrottsförbund samt motsvarande förbund och organisationer utanför RF. Den årliga ökningen skulle uppgå till 15 %. Procenttalet får dock inte ses som en bindning utan en allmän riktpunkt. Den föreslagna ökningen innebär således inte någon rätt för varje specialförbund eller motsvarande att räkna med en sådan årlig bidragsökning.

Sveriges olympiska kommitté

Idrottsutredningen

För att en nation skall få delta i olympiska spel måste den ha en nationell olympisk kommitté. I detta syfte har Sveriges olympiska kommitté (SOK) skapats. Kommittén består av en ledamot för vart och ett av de svenska specialidrottsförbund, som är medlem i ett av internationella olympiska kommittén (IOK) erkänt internationellt specialförbund — f. n. är 26 av riksidrottsförbundets 49 specialförbund medlemmar i SOK —, två av riksidrottsstyrelsen inom sig utsedda ledamöter samt IOK:s svenska ordinarie ledamöter. SOK:s beslutande organ är årsmötet och arbetsutskottet. Det senare består av ordföranden, SOK:s sekreterare och skattmästare samt nio ledamöter. För närvarande är två svenskar medlemmar av IOK. De har utsetts av IOK.

SOK har till uppgift att förbereda och genomföra det svenska deltagandet i olympiska spel. Förberedelsearbetet bedrivs i nära samarbete med berörda specialförbund. SOK får av Kungl. Maj:t medel ur fonden för idrottens främjande till olympiska förberedelser samt för täckande av kostnader som uppkommer vid deltagande i olympiska spelen.

I utredningens femårsplan har särskilda medel för förberedelser till och deltagande i olympiska spel inte tagits upp. Utredningen anser att Sveriges deltagande i olympiska spel är nära sammankopplat med den idrottliga verksamheten i övrigt. Det bör ankomma på riksidrottsstyrelsen att avgöra hur stor del av de tillgängliga medlen som skall användas för olympiskt deltagande. Det finns inga skäl för att de specialförbund som brukar representeras vid olympiska spel skall få medel i särskild ordning till olympiska förberedelser medan huvuddelen av deras anslag kommer från riksidrottsstyrelsen. Mot denna bakgrund föreslår utredningen att riksidrottsstyrelsen bör handha fördelningen också av de olympiska medlen. För detta talar också att väsentliga frågor rörande svenskt olympiskt deltagande skulle bli en angelägenhet för riksidrottsmötet när riksidrottsstyrelsen i praktiken fyller funktionen som olympisk kommitté. Även det förhållandet att Kungl. Maj:t är representerat i riksidrottsstyrelsen talar för att detta organ skall fördela medel till deltagande i olympiska spel. Den mest rationella lösningen är att riksidrottsstyrelsen också formellt tilldelas nämnda funktion genom anmälan om detta till SOK. Det ekonomiska ansvaret bör enligt utredningen under alla förhållanden läggas på riksidrottsstyrelsen.

Yttranden

Endast *Sveriges olympiska kommitté* framför erinringar mot utredningens förslag. Kommittén framhåller att enligt internationella olympiska kommitténs stadgar skall det i varje land, som önskar delta i olympiska spel, finnas en nationell olympisk kommitté, som är vald av organisationer vilkas idrottsgrenar ingår i det olympiska idrottsprogrammet. Den nationella kommitténs ansvar och funktion kan inte överlätas på eller övertagas av annan idrottsorganisation. Förslaget att till riksidrottsstyrelsen föra över det ansvar och de uppgifter som nu ankommer på kommitténs arbetsutskott är principiellt möjligt att genomföra men innebär en ur praktisk synpunkt mindre lämplig lösning. Skulle förslaget likväl verkställas förutsätter kommittén att dess anslag inte minskas, att den även i fortsättningen skall kunna begära anslag hos riksidrottsförbundet enligt det nuvarande systemet och att anslaget ställs till kommitténs förfogande för förvaltning, fördelning och redovisning.

Samtliga övriga remissinstanser, som yttrat sig i frågan, instämmer i utredningsförslaget.

Handikappidrotten

Idrottsutredningen

År 1962 blev De vanföras riksförbund, numera De handikappades riksförbund (DHR), huvudman för handikappidrotten. Samma år tillkom en rådgivande kommitté för handikappidrotten med representanter för DHR, De blindas förening, dåvarande medicinalstyrelsen, Legitimerade sjukgymnasters riksförbund, Riksförbundet för hjärt- och lungsjuka, Riksförbundet för utvecklingsstörda barn, Riksförbundet föräldraföreningar för CP-barn, Riksföreningen mot polio, Riksföreningen mot reumatism, Svenska korporationsidrottsförbundet, Svenska MS-föreningarnas riksförbund, Svenska röda korset, Sveriges riksidsrottsförbund och sedermera Sveriges dövas riksförbund. Kommittén blev ett rådgivande och förslagsställande organ. Den hade till uppgift att stimulera resp. organisationer på det lokala planet och på distriktsplanet till fältarbete på idrottens område.

Efter överläggningar under våren 1969 mellan de skilda handikapporganisationerna samt mellan dessa och idrottsutredningen föreslog styrelsen för handikapporganisationernas centralkommitté — som inom sig rymmer representanter för samtliga medlemsorganisationer — att uttala sig för bildandet av ett gemensamt organ för handikappidrott, Svenska handikappidrottsförbundet. Det nya förbundet konstituerades vid möte i Stockholm 1969. Vid riksidsrottsmötet i november 1969 anslöts förbundet som ett särskilt specialförbund till riksidsrottsförbundet.

Utredningen hälsar med största tillfredsställelse att ett gemensamt handikappidrottsförbund bildats, och att detta anslutits till riksidsrottsförbundet. Det är riksidsrottsförbundets uppgift att fördela tillgängliga medel bland sina medlemsorganisationer, bl. a. även handikappidrottsförbundet. Med hänsyn till vikten av en snabb utbyggnad av handikappidrotten är det emellertid nödvändigt att göra upp en särskild plan för handikappidrottens utveckling. Utredningen räknar med en ökning av anslaget för detta ändamål från 0,4 milj. kr. för budgetåret 1969/70 till 1,6 milj. kr. för budgetåret 1970/71.

Yttranden

Samtliga remissinstanser som yttrat sig i frågan instämmer i utredningens förslag om ökat stöd till handikappidrotten. *Statens handikappråd* och *Svenska handikappidrottsförbundet* anser att förslaget bör ses som ett minimikrav.

Sveriges riksidsrottsförbund anser att Svenska handikappidrottsförbundet är organiserat på ett sådant sätt att goda förutsättningar finns för att det effektivt skall kunna främja handikappidrottens utveckling. Det är förbundets avsikt att i samråd med handikappidrottsförbundet låta utarbeta förslag och riktlinjer för det praktiska samarbetet mellan handikappidrottsförbundets

lokala, regionala och centrala organ och motsvarande organ inom riksidrottsförbundet, specialförbunden och distriktsförbunden.

Statens handikappråd och *socialstyrelsen* framhåller att frågan om skolidrott för handikappade barn och ungdom särskilt bör uppmärksammas. *Riksrevisionsverket* och *folkbildningsförbundet* understryker handikappidrottsförbundets betydelse för att bryta de handikappades isolering. Idrottsrörelsen säges ha goda möjligheter att anpassa de handikappade till ett normalt samhällsliv men också att anpassa de icke handikappade ungdomarna till de handikappades situation.

Det frivilliga skyttet

Idrottsutredningen

Anslag till det frivilliga skyttet har hittills anvisats under fjärde huvudtiteln. Utredningen anser att anslagen till idrotten i bred bemärkelse bör samordnas. Det frivilliga skytteväsendets militära värde kan inte betraktas som ett tillräckligt starkt motiv för att göra något undantag för denna del av idrotten. Det påpekas vidare av utredningen att i den mån verksamheten inom skytteväsendet behöver anpassas till militära krav kan självfallet detta ske även om statsstödet utgår ur ett allmänt idrottsanslag. Mätt i antal skott synes den frivilliga skytterörelsens verksamhet ha stagnerat något under senare år. Med hänsyn till detta föreslår utredningen en begränsad ökning av stödet med 100 000 kr. per år under femårsperioden.

Yttrande

Svenska pistolskytteförbundet uttrycker sin oro över att den välvilliga uppräkningsen av anslaget till idrotten i allmänhet inte kommer skyttet till del.

Ungdomens fritidsverksamhet

Idrottsutredningen

För att främja fritidsverksamhet bland ungdom utgår statsbidrag till fritidsgrupper enligt vissa regler. Med fritidsgrupp avses en kamratkrets, som samlats för att bedriva planlagd fritidsverksamhet i överensstämmelse med föreskrifter som skolöverstyrelsen meddelar. Bidragen lämnas genom studieförbund eller kommun, som åtagit sig att vara huvudman för verksamheten.

Idrottslig verksamhet, för vilken stöd inte utgår av de statsmedel som står till idrottens förfogande, kan bli berättigad till statsbidrag. All organiserad tävlingsverksamhet är dock undantagen. Medan antalet av studieförbund och kommuner redovisade fritidsgrupper och antalet deltagare i dessa varit i stort sett oförändrat under 1960-talet har antalet av riksidrottsför-

bundet redovisade grupper och deltagare i dessa ökat starkt. Av det totala antalet fritidsgrupper beräknas omkring 90 % syssla med idrott.

Utredningen anser att bidragsformen har ett sådant värde för de lokala idrottsföreningarna att den bör bibehållas men påpekar att de nuvarande bidragsbestämmelserna delvis missgynnar idrottsrörelsen. Den nuvarande utformningen innebär att vissa för idrottsrörelsen naturliga och nödvändiga aktiviteter inte omfattas av stödet. Eftersom tävlingsmomentet enligt utredningens uppfattning är ett naturligt inslag i den idrottsliga verksamheten bör i princip även sådana aktivitetsformer vara bidragsberättigade. Frågan om åldersgränserna bör prövas förutsättningslöst vid en översyn av bidragsbestämmelserna.

Utredningen föreslår att de fritidsgruppsmedel som i dag fördelas via riksidrottsförbundet sammanförs med övriga former av idrottsstöd. Medelsfördelningen bör göras av RF. Det bör då också ankomma på RF — som har daglig kontakt med fritidsgruppsverksamheten — att lägga fram förslag om bestämmelser för idrottens del.

Yttranden

Utredningens förslag får ett positivt mottagande endast av *Sveriges riksidrottsförbund* och *Svenska korporationsidrottsförbundet*. Övriga remissinstanser, däribland *skolöverstyrelsen*, *naturvårdsverket*, *Tjänstemännens centralorganisation* och *Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund* avstyrker förslaget. *Skolöverstyrelsen* framhåller att man enligt förslaget skulle få två organ som fördelar medel till fritidsgruppsverksamhet. Detta skulle inte innebära någon rationalisering utan snarare motsatsen. Bidragsbestämmelserna bör enligt styrelsen kunna utformas så att de blir ändamålsenliga för samtliga ungdomsorganisationer. Överstyrelsen framhåller vidare att utredningens beräkningar av andelen fritidsgrupper inom idrottsrörelsen inte är rättvisande. Av totala antalet redovisade fritidsgrupper finns 72 % inom idrottsorganisationerna. *Riksidrottsförbundet* och *korporationsidrottsförbundet* anser att bidragsbestämmelserna borde kunna förenklas utan att kontrollen eftersätts. Häre instämmer *statens ungdomsråd*. I några remissyttranden, bl. a. dem som avgivits av *Landsorganisationen*, *Tjänstemännens centralorganisation* och *Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund*, framhålls önskvärdheten av generella och för olika organisationer gemensamma grunder för bidragsgivningen.

Studerandeidrott

Idrottsutredningen

Efter förslag av Kungl. Maj:t fattade 1967 års riksdag beslut om det ekonomiska stödet till motionsinriktad idrott för studerande vid universitet och högskolor. Som ett första mål angavs att hälften av de studerande skul-

le beredas ett träningsstillfälle i veckan. De organisatoriska och planerade arbetsuppgifterna för verksamheten skulle fullgöras av fast anställda befattningshavare. Den direkta ledningen av gruppverksamheten skulle där- emot till största delen anförtros timarvoderad personal. Stockholm, Göteborg, Lund och Uppsala fick vardera två heltidsanställda befattningshavare medan Umeå inledningsvis skulle få en halvtidsbefattning. Ansvar för verksamheten överflyttades från läroanstalterna till de studerandes egna organisationer. Idrottens samarbetsnämnd fick i uppdrag att granska och avge yttrande över ansökan om medel från de olika kårorterna.

Utredningen säger sig inte finna något skäl att nu föreslå förändringar av det bidragssystem som tillskapades 1967. Erfarenheterna av de då införda stödformerna bör först kunna överblickas närmare. Om inte någon förändring i fråga om den obligatoriska anslutningen till studentkår eller liknande vidtas, finns det enligt utredningen inte någon anledning att föreslå någon förändring av huvudmannaskapet för verksamheten. Som målsättning för verksamheten bör gälla att hälften av de studerande skall kunna beredas ett motionstillfälle per vecka senast budgetåret 1974/75. Därvid förutsätts att de studerande själva svarar för åtminstone en del av kostnaderna. Riksidrottsstyrelsen bör överta ansvaret för bidragsgivningen. Över studerandeorganisationernas anslagsframställningar bör Sveriges Förenade Studentkårer beredas tillfälle att yttra sig. Riksidrottsstyrelsen bör vid behandlingen av dessa frågor hålla nära kontakt med nämnda organisation.

Särskild uppmärksamhet har av utredningen ägnats åt problemet elitidrott—studier. För såväl studerande som förvärvsarbetande gäller samma problem ifråga om elitidrott, nämligen svårigheten att kombinera denna form av fritidsintresse med kravet på att prestera en normal arbetsinsats. Många klarar inte av detta, vilket medför behov av ekonomiskt stöd. För att underlätta möjligheterna att kombinera studier med elitidrott föreslår utredningen vissa åtgärder, bl. a. vidgad stipendiering från föreningar och förbund av idrottsmän som studerar, stipendiering av elitidrottsmän för utländska studier samt särskilda kurser för idrottsutövare som under viss del av året idrottar på heltid. Vidare föreslår utredningen att elitidrott bör kunna anses som giltigt skäl för förlängd studietid vid tilldelning av studiemedel.

Yttranden

Utredningens anslagsberäkning i fråga om studerandeidrotten biträds av bl. a. *universitetskanslersämbetet*, *riksidrottsförbundet*, *Tjänstemännens centralorganisation* och *Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund*. Den sistnämnda remissinstansen betonar dock att alla ungdomar i möjligaste mån bör behandlas lika i fråga om samhällets stöd till idrottsaktiviteter. *Riksidrottsförbundet* anser att begreppet studerande i framtiden bör ges en vidare innebörd än vad utredningen synes avse.

Ett starkare stöd än utredningen föreslagit krävs av *överbefälhavaren, Centrala studiemedelsnämnden, styrelsen för gymnastik- och idrottshögskolorna* samt *Sveriges förenade studentkårer*. Utredningens allmänna ambitionsnivå anses i vissa remissyttranden vara för låg. *Sveriges förenade studentkårer* påpekar att just bidraget till studerandeidrotten är ett av de få som syftar till att stödja motionsverksamhet.

Arbetarnas bildningsförbund avstyrker utredningens förslag och anser att de nuvarande särbestämmelserna för studerandeidrott så långt möjligt bör avvecklas och att åtgärder bör vidtagas för att underlätta de studerandes deltagande i idrottsföreningar som är öppna för alla.

De av utredningen föreslagna åtgärderna för att förbättra möjligheterna att kombinera studier med elitidrott tillstyrks av bl. a. *riksidrottsförbundet*. Däremot kritiserar förslagen av *Sveriges förenade studentkårer*, som anser att frågan om studerande elitidrottsmän ägnats en oproportionerligt stor uppmärksamhet och att de föreslagna åtgärderna har ytterst låg prioritet.

Övrigt organisationsstöd

Till denna post har förts dels sådana diverseposter som består av småanslag om något tusental kronor, dels de medel som från fonden för idrottens främjande ställs till skolöverstyrelsens förfogande för särskilda kurser för lärare och lärarkandidater. Hit har också förts de medel som från idrottsfonden anslås direkt till föreningar inom riksidsrottsförbundet.

Utredningen anser det inte motiverat att skolöverstyrelsen skall disponera särskilda medel från idrottsanslagen för sådan kursverksamhet som egentligen är en del av undervisningen. Kursverksamhet utanför skolans ram för lärare och lärarkandidater bör finansieras genom de medel som enligt 5-årsplanen skall disponeras av riksidsrottsförbundet för ledarutbildning och kursverksamhet.

Enligt utredningen bör den särskilda posten för stöd till föreningars verksamhet inte bibehållas. Dessa medel bör ställas till riksidsrottsförbundets förfogande för andra behov som kan uppkomma under planperioden. I enlighet med den uppdelning i ansvarsområden som utredningen föreslår bör föreningar få sitt stöd från primärkommunerna.

Anläggningsstöd m. m.

Riksanläggningar

Idrottsutredningen

Utredningen anser, att tillkomsten och driften av idrottsanläggningar i huvudsak är en kommunal angelägenhet. Vissa anläggningar, som är avsedda för idrottsrörelsens centrala behov, s. k. riksanläggningar, anses dock

falla utanför detta principiella synsätt. Till riksänläggningar bör statsstöd utgå.

Utredningen har tidigare framlagt förslag i fråga om en utbyggnad och upprustning i Vålådalen. Riksdagen har hittills anvisat 2 milj. kr. för ändamålet.

Utredningen framlägger nu förslag om utbyggnad och upprustning av gymnastikfolkhögskolan Lillsved och idrottsinstitutet å Bosön för under planperioden totalt 8,4 resp. 16,5 milj. kr. Dessutom anses idrottsrörelsens behov av centrala kanslilokaler vara så stort och angeläget att drygt 3 milj. kr. föreslås till vissa lokaler och ändamål i ett Idrottens hus. Det sistnämnda projektet ligger i slutet av planperioden (planår 4 och 5) varför något underlag för mera noggrann kostnadsberäkning ej anses föreligga. Beträffande Bosön och Lillsved redovisas programförslag.

Yttranden

Utredningens förslag om särskilt statsstöd till vissa riksänläggningar bemöts positivt av remissinstanserna. *Statens ungdomsråd* understryker att genom anslagsgivning till Vålådalen, Bosön och Lillsved garanteras idrottsrörelsen tillgång till vissa gemensamma tränings- och utbildningsanläggningar vilket synes vara absolut nödvändigt för att kunna tillgodose åtminstone det mest trängande behovet på utbildningsområdet. *Svenska kommunförbundet* anser att benämningen riksänläggningar bör få en vidare mening än den utredningen förordar. Vissa anläggningar kräver, säger förbundet, så stora ekonomiska insatser att det inte finns utrymme för mer än en anläggning inom landet. Som exempel på detta nämner man internationell skidbacke, cykelvelodrom m. m. Anläggningar av denna karaktär syftar inte att tillgodose endast de lokala intressena utan i princip hela landet. *Sveriges riksidsrottsförbund* uttalar sig positivt till utredningens förslag och förutsätter att de medel som utredningen föreslår till ett centralkansli kommer att ges hög prioritet i den statliga bidragsgivningen till idrotten under den närmaste femårsperioden. Förbundet påpekar också att om det inom Nordiska Rådet väckta förslaget om en framtida användning av Strömsholm som ett för de nordiska länderna gemensamt centrum för utbildning av ridinstruktörer och annan utbildningsverksamhet inom idrotten förs till en lösning, bör Strömsholm ingå i kategorin riksänläggningar och sålunda också erhålla statligt stöd. *Socialstyrelsen* framhåller att enligt dess mening behövs utöver de av utredningen nämnda riksänläggningarna med anknytning till den organiserade idrottsverksamheten anläggningar för människor som ej är anslutna till någon idrottsorganisation. *Riksrevisionsverket* anser att något närmare ställningstagande till förslagen i fråga om riksänläggningar inte är möjligt mot bakgrund av de summariska handlingar som åtföljer betänkandet. Verket anser att det för sådant ställningstagande förutom skissritningar även krävs mer preciserade kostnadsberäkningar och driftsekonomiska kalkyler. Verket för-

ordrar vidare att en ekonomisk utvärdering av alternativa lokaliseringssorter görs innan ett definitivt beslut fattas i de aktualiserade anläggningsfrågorna. *Sveriges Radio* anför rent allmänt när det gäller nya idrottsanläggningar att det är viktigt att man vid planeringen på ett tidigt stadium tar hänsyn till de speciella krav som radio- och TV-utsändningar ställer på anläggningarnas utformning.

Föreningsanläggningar, friluftsanläggningar m. m.

Idrottsutredningen

Utredningen ställer sig mot bakgrund av att de statliga anslagen till byggande av idrottsanläggningar i traditionell bemärkelse i stor utsträckning förlorat sin betydelse, tveksam till fortsatt statlig bidragsgivning till sådana anläggningar. Tveksamheten grundas också på den principiella inställningen, att det i första hand är en kommunal angelägenhet att svara för tillkomsten och driften av sådana anläggningar som i första hand utnyttjas av kommunens egna innevånare. Utredningen föreslår därför att statsstöd normalt inte skall utgå till kommuner för uppförande av idrottsanläggningar av i dag traditionell utformning. Undantag bör kunna göras i särskilda fall t. ex. för kommuner med stort antal studerande. Utredningen har också förordat, att anläggningar som i första hand är avsedda för motions- och rekreationsändamål också i fortsättningen skall vara bidragsberättigade med hänsyn till vikten av att tillkomsten av sådana anläggningar stimuleras. Detta innebär att de bidragsbestämmelser, som nu gäller för fonden för friluftslivets främjande bör gälla också i fortsättningen. Utredningen föreslår vidare att statsbidrag skall kunna utgå också i fortsättningen till smärre anläggningar som uppförs av lokal idrottsförening eller därmed jämförlig sammanslutning.

Idrottsutredningen har i sin summering av insatserna för idrott inte tagit upp de bidrag som utgår till byggandet av skolgymnastiksalar. Utredningen pekar i detta sammanhang på att det rör sig om avsevärda belopp, eftersom det blivit allt vanligare att kommuner samplanerar skolans och kommunernas behov i övrigt av idrottslokaler. Bedömningen av om dessa medel skall utgå eller ej bör också i fortsättningen göras av skolöverstyrelsen. Utredningen har ställt sig positiv till ett förslag från skolöverstyrelsen, som överlämnats till utredningen, att statsstödet till skolgymnastiksalar också skall omfatta simbassäng, som uppförs i anslutning till skolbyggnaden och som godkänts av skolöverstyrelsen. Samma bidragsprocent som för gymnastiksal bör tillämpas också för simbassäng. Detta tillägg till nuvarande bestämmelser bör gälla från den 1 juli 1970.

Yttranden

Samtliga remissinstanser instämmer i utredningens förslag att de statliga bidragen till kommunerna för uppförande av idrottsanläggningar av idag traditionell utformning i huvudsak bör slopas. *Svenska kommunförbundet*

framhåller att man — med hänsyn till att dessa anslag successivt fått minskad ekonomisk betydelse — kan acceptera förändringen under förutsättning att utredningens förslag om statsbidrag till byggande av simanläggningar i anslutning till skolor och till utvecklingsarbete genomföres. Förbundet understryker dock att bidragen bör slopas endast för sådana anläggningar som i första hand är avsedda att betjäna den egna kommunens innevånare. Statsbidrag bör också i fortsättningen utgå till anläggningar som dimensioneras för att tillgodose behovet också hos andra än kommunens egna innevånare. I det sammanhanget framhåller förbundet särskilt förhållandena i kommuner med stort antal studerande.

Sveriges ridsidrottsförbund anser att undantag från den av utredningen angivna huvudregeln bör gälla för mindre och ekonomiskt svaga kommuner där statligt bidrag är en förutsättning för tillkomsten av en angelägen idrottsanläggning.

Sådana anläggningar som i första hand är avsedda för motions- och rekreationsändamål bör, menar utredningen, också i fortsättningen vara bidragsberättigade i enlighet med de bestämmelser som nu gäller för anslag ur fonden för friluftslivets främjande. Samtliga remissinstanser med undantag av statskontoret ansluter sig till utredningens uppfattning i denna fråga. *Statskontoret* ställer sig tveksamt till förslaget eftersom man anser att det många gånger är svårt att göra skillnad mellan å ena sidan anläggningar för tävlingsidrott och å den andra anläggningar för motionsverksamhet. *Statskontoret* föreslår därför att inte heller kommunala anläggningar för den rekreationssökande allmänhetens behov skall vara bidragsberättigade.

Utredningens förslag att statsbidrag också i fortsättningen i vissa fall skall utgå till mindre anläggningar som uppförs av lokal idrottsförening eller därmed jämförlig sammanslutning tillstyrks av *statskontoret*, *skolöverstyrelsen*, *ridsidrottsförbundet* och *korporationsidrottsförbundet*. *Statens naturvårdsverk* tillstyrker i princip förslaget men pekar på att en fortsatt bidragsgivning till idrottsföreningarna kan motverka en önskvärd utveckling mot att kommunerna tar över anslaget för uppförande och underhåll av anläggningarna.

Utredningens förslag om att särskilt statsbidrag skall kunna utgå till kommuner med många studerande tillstyrks av *kommunförbundet*, *skolöverstyrelsen*, *ridsidrottsförbundet*, *korporationsidrottsförbundet*, *Sveriges akademikers centralorganisation* och *styrelsen för gymnastik- och idrottshögskolorna*. *Sistnämnda styrelse* understryker särskilt vikten av att statsbidrag får utgå till anläggningar för studerande och att detta klart utsägs i bestämmelserna för anläggningsstödet. Utan en samordnad satsning från stat och kommun kommer de studerandes behov av motion inte att kunna tillgodoses inom överskådlig tid, framhåller styrelsen. *Skolöverstyrelsen* anser att bärande motiv finns för de undantag från huvudregeln som idrottsutredningen föreslår. Enligt överstyrelsen bör bland dessa undantag också fin-

nas utomhusanordningar i anslutning till skola där det inte finns annan kommunal idrottsplats i omedelbar anslutning till skolgården. *Universitetskanslersämbetet* tillstyrker att statliga bidrag skall kunna utgå för uppförande av idrottsanläggningar i kommuner med stort antal studerande vid statliga utbildningsanstalter. *Riksrevisionsverket* och *Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund* avstyrker utredningens förslag. Enligt *riksrevisionsverket* torde av utredningen avsedda anläggningar främst bli aktuella i större städer med universitet och andra högre läroanstalter. Tillräckliga skäl anses därför inte föreligga för undantag från principerna om att statsbidrag inte skall utgå till kommunala idrottsanläggningar. *Socialdemokratiska ungdomsförbundet* framhåller att särskilda bidrag till orter med många studerande kan komma att snedvrída statens stöd till olika idrottsaktiviteter. Därigenom kommer vissa orter att erhålla bättre förutsättning för idrottsutövning än andra. I stället bör enligt förbundet varje form av idrott i anslutning till universitet och annan övrig undervisning inordnas under de allmänna utbildningskostnaderna.

Utredningen föreslår att simanläggning från bidragssynpunkt bör jämföras med gymnastiksal och att samma bidragsprocent som i fråga om sådan bör tillämpas. *Kommunförbundet*, *Sveriges akademikers centralorganisation* och *Riksförbundet för simningens främjande* tillstyrker utredningens förslag. *Landstingsförbundet* förutsätter i sitt yttrande att samma regler skall gälla för landstingsägda skolor. *Riksrevisionsverket* förordar att förslaget ses över och att i bestämmelserna tas in föreskrifter om att så vitt gäller tätorter skall en viss maximibeläggning på en anläggning uppnås innan statsbidrag kan medges för ytterligare anläggning.

Utredningens förslag att statens naturvårdsverk skall administrera anläggningsstödet till idrottsanläggningar och att för ändamålet en särskild nämnd skall inrättas inom verket med representation från RF tillstyrks av flertalet remissinstanser. Detta gör bl. a. *Landsorganisationen*, *kommunförbundet*, *riksidrottsförbundet*, *skid- och friluftsförbundet*, *skid- och friluftsförbundet*, *skid- och friluftsförbundet*, *skolöverstyrelsen* och *statens naturvårdsverk*. *Naturvårdsverket* anser det dock inte behövt med en särskild nämnd för fördelningen av anläggningsstödet. Verkets styrelse och naturvårdsråd bör kunna fylla de föreslagna uppgifterna om friluftsenheten inom naturvårdsbyrån samtidigt byggs ut personellt och blir en särskild sektion. Samrådet med idrottsrörelsen bör, menar verket, kunna upprätthållas genom samarbete dels vid utformning av bidragsregler, dels genom remissbehandling av bidragsprövningen i enskilda ärenden. *Skid- och friluftsförbundet* framför likartade synpunkter. *Kommunförbundet* framhåller att det vill bli representerat i den särskilda nämnden. Samma önskemål framför *korporationsidrottsförbundet*. *Statskontoret* avstyrker utredningens förslag och föreslår

att administrationen av anläggningsstödet också skall anförtros riks-idrottsförbundet. *Statens ungdomsråd* framhåller att om man ser stödet till idrott som en del av samhällets totala stöd till fritidsaktiviteter bör man söka finna möjligheter till en bredare samordning av statens stöd till fritidsanläggningar än det utredningen förordar.

Fritidsbåttrafik

Idrottsutredningen

Från och med budgetåret 1969/70 har det särskilda stödet till småbåtshamnar överflyttats från sjätte till nionde huvudtiteln. Detta stöd har ansetts ha ett närmare samband med friluftsliv än med kommunikationsfrågor.

Utredningen ser detta stöd som en integrerad del av stödet till idrott och friluftsliv. Naturvårdsverket bör fördela medlen också i fortsättningen. Utredningen har för sin del kalkylerat med ett medelsbehov under planperioden om 4,0 milj. kr./år, vilket är den bidragsram som varit gällande de senaste åren. Utredningen för upp samma belopp per år under hela planperioden.

Med tanke på att innehav av fritidsbåtar blir allt vanligare och att en expansion av verksamheten med fritidsbåtar och gästhamnar mot den bakgrunden ter sig naturlig, anser utredningen det motiverat att stödet till denna verksamhet utreds i särskild ordning. I samband med en sådan översyn kan också frågan om obligatorisk registrering och avgiftsbetalning för bl. a. fritidsbåtar prövas.

Yttrande

Svenska kommunförbundet förordar väsentligt ökade bidrag till småbåtshamnar som i första hand användes som gästhamnar. Bidrag utgår med i genomsnitt endast 50 % av kostnaderna. Kommunerna har inte ansett sig kunna bära dryga kostnader för anläggningar som inte främst syftar till att betjäna kommunernas egna invånare. Anslaget har därför inte blivit helt utnyttjat. Bidragsprocenten för småbåtshamnar som i första hand nyttjas som gästhamnar bör enligt kommunförbundet höjas till 90 procent.

Service och utvecklingsarbete

Idrottsutredningen

Forsknings- och utvecklingsarbetet på idrottsområdet bör liksom inom andra sektorer av samhället i första hand vara en statlig angelägenhet. Utredningen avser i detta sammanhang i första hand det utvecklingsarbete som behövs bl. a. för att få fram ändamålsenliga och moderna idrottsanläggningar samt för att så långt som möjligt utveckla och utarbeta förslag till olika typanläggningar. En ökad standardisering av idrottsanläggningar

bör enligt utredningens mening också vara av stort värde. Som exempel på utvecklingsarbete nämner utredningen bl. a. utprovning av nya material för idrottsanläggningar, utarbetande av standardritningar för olika typer av anläggningar och möjlighet att åstadkomma en effektivare vattenrening i badanläggningar. Enligt utredningens mening kan stora summor sparas åt kommunerna genom statliga insatser på dessa och likartade områden, summor som i väsentlig grad överstiger de begränsade anläggningsbidrag, som i dag utgår.

Detta utvecklingsarbete bör bedrivas i nära samråd med huvudmännen för idrottsanläggningarna — kommunerna. För att utvecklingsarbetet skall vara meningsfullt måste nämligen gjorda rön snarast möjligt bli kända för dem, som sedan skall omsätta resultaten i praktiskt arbete.

Kommunförbundet har inrättat en särskild delegation för idrotts- och fritidsfrågor. Utredningen anser starka skäl tala för att i största möjliga utsträckning knyta utvecklingsarbetet till denna delegation. Ett särskilt utvecklingsorgan bör inrättas med företrädare för naturvårdsverket, kommunförbundet och riksidrottsförbundet. Utvecklingsorganet bör ha kansli-mässig samverkan med kommunförbundets idrotts- och fritidsdelegation. Vid planperiodens slut bör anslaget till utvecklingsarbete ha ökat från 0,5 milj. kr. 1969/70 till 1,5 milj. kr.

Yttranden

Utredningens förslag om att ett särskilt utvecklingsorgan för anläggningsfrågor med anknytning till kommunförbundets delegation för idrotts- och fritidsfrågor och med representation från kommunförbundet och riksidrottsförbundet skall inrättas tillstyrks av flertalet remissinstanser. *Friluftsförbundet* framhåller dock att organisationen bör vara representerad i utvecklingsorganet. Likartade synpunkter framförs av *Svenska korporationsidrottsförbundet*. *Statens ungdomsråd* framhåller att utvecklingsorganet bör kunna tillgodose alla de behov som föreligger för att utveckla och samordna det lokal- och utrymmesbehov som förefinns inom hela sektorn fritidsliv. *Riksidrottsförbundet* framhåller att överförandet till kommunförbundets idrottsdelegation och naturvårdsverket av de arbetsuppgifter som nu handläggs av riksidrottsförbundets idrottsplatskommitté bör ske gradvis och på ett sådant sätt att personalens intressen väl tillgodoses.

Framställningar om anslag för budgetåret 1970/71

Framställningar om anslag för idrottsverksamhet budgetåret 1970/71 har kommit in från Sveriges riksidrottsförbund, Svenska korporationsidrottsförbundet, Sveriges olympiska kommitté, Skid- och friluftsförbundet, skolöverstyrelsen, överbefälhavaren (avser Skytteförbundens överstyrelse, Svenska pistolskytteförbundet och Svenska sportskytteförbundet), Ridförbundet,

De svenska lantliga ryttarföreningarnas centralförbund och Svenska ponnyföreningen. Idrottens samarbetsnämnd har därjämte överlämnat skrivelse från Sveriges förenade studentkårer vid vilken fogats anslagsframställning om bidrag till hälso- och motionsverksamhet för studerande från kårorts-nämnderna i Göteborg, Karlstad, Linköping, Stockholm, Umeå, Uppsala och Örebro.

Sveriges ridsidrottsförbund förutsätter, att Kungl. Maj:t kommer att godtaga de förslag idrottsutredningen lagt fram i betänkandet "Idrott åt alla", och hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att ta upp ett anslag på 72 milj. kr. för stöd åt idrotten, fördelat med 54,5 milj. kr. för stöd åt organisationer m. m. och med 17,5 milj. kr. för anläggningsstöd m. m.

Svenska korporationsridförbundet anholder att förbundets anslag ökas från 2 675 000 kr. budgetåret 1969/70 till 3 331 000 kr. för budgetåret 1970/71. Förbundet framhåller att förbundets verksamhet med motionsrid och friluftsliv fortsätter att öka. Förbundet omsluter nu 241 lokala ridsförbund och åtta kollektivt anslutna riksomfattande fritidsförbund med sammanlagt 8 300 korpidrottsklubbar. Ökade anslag erfordras för bl. a. ledarutbildningen, motionspropagandan och pensionärsverksamheten. Den nuvarande konsulentorganisationen med en rikskonsulent och sexton distriktskonsulenter bör förstärkas med två distriktskonsulenter.

Skid- och friluftsförbundet anför, att friluftsverksamheten i hög grad är koncentrerad till de friluftsanläggningar, som drivs av förbundets lokalavdelningar. Antalet anläggningar var senaste verksamhetsåret 165. Vid anläggningarna gjordes samma år 4 miljoner besök. Under de senaste sex åren har förbundet varje år kunnat redovisa nytt rekordår. Utvecklingen kräver emellertid att ökade resurser ställs till förfogande för ledarutbildningen samt för distriktsförbunden och förbundets centrala organ. Bl. a. behöver förbundet, som nu helt saknar distriktskonsulenter, anställa i första hand sju distriktskonsulenter. Förbundet anholder att statsbidraget höjs från nuvarande 741 500 kr., varav 481 500 kr. från idrottsfonden och 260 000 kr. från friluftsfonden, till 1 085 000 kr. för budgetåret 1970/71.

Sveriges olympiska kommitté anför, att en av kommittén föreslagen undersökning visar att de olympiska specialförbundens anslagsbehov för olympiska förberedelser under 1970/71 uppgår till drygt 2 milj. kr. Kommittén anholder, att anslaget till kommittén, som för budgetåret 1969/70 uppgår till 500 000 kr., för budgetåret 1970/71 höjs med högsta möjliga belopp.

Skolöverstyrelsen anholder, att styrelsens anslag till kurser i gymnastik, idrott och livräddning för lärare och lärarkandidater höjs från 280 000 kr. till 300 000 kr.

Ridförbundet, De lantliga ryttarföreningarnas centralförbund och Svenska ponnyföreningen anholder att organisationsstödet till de utanför ridsförbundet stående ridorganisationerna höjs från 585 000 kr. budgetåret 1969/70 till 735 000 kr. budgetåret 1970/71. Ridförbundet har fram-

hållit att kostnaderna för ridskolan i Strömsholm kommer att öka från och med den 1 juli 1970, då arméns körskola lämnar Strömsholm. Främjandet anhåller vidare att 600 000 kr. anvisas till ridhusbidrag 1970/71.

Överbefälhavaren anhåller, att anslagen till Skytteförbundens överstyrelse, Svenska pistolskytteförbundet och Svenska sportskytteförbundet höjs från 2 801 000 kr. till 3 693 000 kr.

Sveriges förenade studentkårer har med eget yttrande överlämnat ansökningar om anslag för budgetåret 1970/71 till motionsverksamhet för studerande av kårortsnämnderna i Göteborg, Karlstad, Linköping, Stockholm, Umeå, Uppsala och Örebro. Styrelsen för motionsidrotten bland studenterna i Lund har direkt kommit in med motsvarande ansökan. I ansökningarna anhålls att bidragen till motionsidrott bland studerande höjs från 655 000 kr. budgetåret 1969/70 till 1 335 000 kr. budgetåret 1970/71.

Idrottens samarbetsnämnd har i skilda skrivelser avgivit yttranden över dels riksidsrottsförbundets och korporationsidsrottsförbundets ansökningar, dels över ansökningar om bidrag till motionsidrott för studerande.

Vidare föreslår *naturvårdsverket* att anslaget Avsättning till fonden för friluftslivets främjande för budgetåret 1970/71 förs upp med 9 milj. kr., varav 7,7 milj. kr. för friluftsanläggningar, 1 milj. kr. för friluftsansorganisationernas verksamhet och 300 000 kr. för utvecklingsarbete rörande friluftsanläggningar. Beträffande de olika delposterna anför verket följande.

1. Behovet av anläggningar för det rörliga friluftslivet är synnerligen stort. Speciellt storstadsområdena och de större tätorterna saknar nödvändiga serviceanläggningar för friluftslivet. Då sådana orter har mindre möjligheter att få bidrag genom arbetsmarknadsstyrelsen än glesbygdskommunerna finns ett uppdämt behov av skilda slag av friluftsanläggningar i tätorternas närhet. Med hänsyn till den väntade utvecklingen förordar verket att 7,7 milj. kr. beräknas för bidrag till friluftsanläggningar.

2. Skid- och friluftsförbundet har angett sitt behov av bidrag ur idrotts- och friluftsfonderna till sammanlagt 1 350 000 kr. Fiskeförbundet, Riksorganisationernas campingkommitté och Reso beräknar medelsbehovet till resp. 150 000, 95 000 och 145 000 kr. Dessutom har Svenska turistföreningen under hand anmält ett bidragsbehov av ca 600 000 kr. De frivilliga organisationerna har stor betydelse för friluftslivets utveckling. Genom olika kampanjer och arrangemang aktiverar dessa organisationer en betydande del av vårt folk. Organisationernas verksamhet förutsätter ett omfattande frivilligt arbete, som i hög grad minskar de krav som annars skulle riktas mot stat och kommun. Intensifieringen av friluftsverksamheten gör det enligt verkets mening utomordentligt viktigt att stödet till organisationerna kraftigt förstärks. Med hänsyn härtill förordar naturvårdsverket att lägst 1 milj. kr. avsätts som stöd till friluftsansorganisationerna.

3. Naturvårdsverket har till uppgift att låta utföra ett utvecklingsarbete rörande friluftsanläggningar och anordningar för friluftslivet. För ändamå-

let har Kungl. Maj:t för innevarande budgetår anvisat 200 000 kr. Detta belopp bör för nästa budgetår höjas till 300 000 kr.

Vad angår åtgärder för fritidsbåttrafiken beräknar *naturvårdsverket* för budgetåret 1970/71 4 milj. kr. för statsbidrag till hamn, brygga eller farled för fritidsbåtar och för förvaltningen av Falsterbokanalen. Härjämte behövs för fritidsbåttrafikens andel i sjöfartsverkets kostnader för fyrar och andra säkerhetsanstalter 222 000 kr., för kanaler och fördjupade farleder 12 000 kr. och för sjöräddningsväsendet 362 000 kr. Sjösäkerhetsrådets kostnader för fritidsbåttrafiken beräknas till 350 000 kr.

Departementschefen

Samhällets stöd till idrotten har ökat år efter år med betydande belopp. Under den senaste tioårsperioden har de statliga anslagen till idrottsliga ändamål över fonderna för idrottens och friluftslivets främjande mer än fördubblats. Sammanlagt beräknas statens insatser till drygt 90 milj. kr. budgetåret 1969/70. De kommunala anslagen uppgår sammantagna till betydligt större belopp. Samhällets totala insatser för idrott beräknas för år 1969 uppgå till omkring 500 milj. kr. Det statliga stödet till idrotten räknat per invånare, är vida större i Sverige än i andra länder från vilka uppgifter varit tillgängliga.

Det omfattande samhällsstödet som idrotten sålunda åtnjuter motiveras av dess växande betydelse i det moderna samhället. Idrotten är i dag en folkrörelse med bred förankring. Den bygger upp fysiken hos individen och utgör därigenom en utomordentligt viktig del av den förebyggande hälsovården. Härtill kommer att idrotten för många skapar möjligheter till sociala kontakter och ger tillfällen till en rikare fritid. I särskilt hög grad gäller detta ungdomen men också grupper som i olika sammanhang riskerar att isoleras, exempelvis handikappade och pensionärer.

Formerna för det statliga stödet till idrotten har fortlöpande diskuterats och varit föremål för särskilda utredningar. För att ytterligare belysa frågan och pröva inriktningen av statens stöd till idrotten och därmed sammanhängande frågor tillkallade jag på hösten 1965 efter bemyndigande av Kungl. Maj:t en ny idrottsutredning. Den avlämnade år 1969 betänkandet *Idrott åt alla* (SOU 1969: 29).

Utredningen betonar att idrottsrörelsen i vårt land i dag är en folkrörelse, som utvecklats i frihet och som uppvisar en mängd variationer. Utredningen har därför inte sökt göra en fullständig bedömning av dess organisatoriska uppbyggnad eller i detalj analyserat dess verksamhetsformer. I anslutning till de riktlinjer som getts i direktiven har utredningen inriktat sig på att analysera idrottsorganisationerna i deras funktion som mottagare och för-

valtare av allmänna medel. Frågan om ett eventuellt vidgat organisatoriskt samarbete mellan idrottsorganisationerna har setts ur denna synvinkel.

Utredningen ser inte idrotten som en exklusiv ungdomsverksamhet. Den finner att idrott och friluftsliv i allt högre grad vuxit samman till en odelbar helhet. Det avspeglar sig bl. a. i den kommunala planeringen. Samhällsstödet bör, menar utredningen, ges en sådan utformning att idrott erbjuds alla människor och över ett så brett och differentierat fält som möjligt.

I linje med de motiv som legat till grund för det samhälleliga stödet till idrotten betonar såväl utredningen som remissinstanserna att stödet främst bör avse att stimulera motions- och breddidrotten. Bland remissinstanserna uttalar även de organisationer som bär upp den egentliga elitidrotten som riksidrottsförbundet och Sveriges olympiska kommitté att satsningen på breddidrott är angelägen. Det bör uppmärksammas att huvuddelen av riksidrottsförbundets verksamhet avser just breddidrott.

Jag anser att enigheten om denna grundläggande målsättning för statens stöd till idrotten är av mycket stort värde. Förändringarna i samhället har ökat människornas behov av idrott. Allt flera medborgargrupper blir medvetna om detta och söker få del av den tillfredsställelse idrottsutövandet ger. När nu den svenska idrottsrörelsen som helhet så entydigt sluter upp kring tanken på större insatser för motions- och breddidrott och är beredd att möta de ökade krav detta innebär, anser jag det vara starkt motiverat att väsentligt förstärka det statliga idrottsstödet.

Skid- och friluftsförbundet och Svenska turistföreningen gör, till skillnad mot utredningen och övriga remissinstanser, en distinktion mellan idrott och friluftsliv. De menar att dessa är artskilda. Jag ansluter mig till utredningens uppfattning om vad som bör innefattas i begreppet idrott. Utredningens bedömning finner jag vara väl underbyggd och i hög grad bestrykt av särskilt de senaste årens utveckling. Någon klar gränslinje mellan idrott och friluftsliv kan inte dragas.

En ökad satsning på breddidrott innebär inte något förringande av elitidrotten. Den senare har ett värde såväl för de aktiva som för den stora del av vårt folk som i egenskap av åskådare visar den sin uppskattning. Men elitidrotten är också av stort värde för att väcka och bredda intresset för motion och fysisk fostran över huvud taget. Särskilt gäller detta ungdomen.

Det finns emellertid stora grupper av vårt folk för vilka elitidrotten inte ger denna stimulans. Propagandan för de aktiviteter inom motionsidrotten som bedrivs av riksidrottsförbundet, korporationsidrottsförbundet, skid- och friluftsförbundet och andra idrottsorganisationer måste därför kraftigt understödjas. Organisationerna bör, när de planerar hur de statliga anslagen skall användas, ta särskild hänsyn till dessa grupper.

Utredningen redogör också för den svenska idrottsrörelsens organisationsstruktur. Den konstaterar att idrotten är en självständig och på demokratisk

väg uppbyggd folkrörelse. I likhet med utredningen anser jag det vara angeläget att detta förhållande bibehålls och stärks. Denna arbetsform har också medfört att idrottsrörelsen kunnat tillgodoräkna sig stora insatser från frivilliga och på ideell grund arbetande krafter. Sådana insatser kommer också allt framgent att behövas.

Det statliga stödet till idrotten utgår f. n. från inte mindre än sex olika huvudtitlar, nämligen försvars-, kommunikations-, utbildnings-, jordbruks-, handels- och inrikesdepartementens.

Utredningen framhåller att delta är föga rationellt, en bedömning i vilken remissinstanserna instämmer. Utredningen föreslår att den övervägande delen av statsstödet sammanförs till ett reservationsanslag benämnt Centralt stöd till idrotten och anvisas under en huvudtitel. Anslaget bör enligt utredningen delas upp i två poster, en för Organisationsstöd m. m. och en för Anläggningsstöd m. m.

Jag ansluter mig till utredningens uppfattning att en samordning av medelsanvisningen för idrottsändamål är nödvändig. Med hänsyn till vad som kommit fram vid remissbehandlingen vill jag emellertid förorda att för det centrala idrottsstödet förs upp två anslag, nämligen ett under tionde huvudtiteln, benämnt Stöd till idrotten: Organisationsstöd m. m., och ett under nionde huvudtiteln, benämnt Stöd till idrotten: Anläggningsstöd m. m. Anslagen bör vara reservationsanslag. Under dessa båda anslag bör medel anvisas för olika ändamål i huvudsaklig överensstämmelse med utredningens förslag. Det finns emellertid skäl att nu göra ett undantag för den medelsanvisning som avser stöd till fritidsverksamhet. Delta stöd bör alltså utgå från det under åttonde huvudtiteln uppförda anslaget Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet. Kungl. Maj:t har den 30 december 1969 uppdragit åt statens ungdomsråd att allsidigt utreda samhällets stöd till lokalt bedrivet ungdomsarbete. I sammanhanget bör vidare noteras att någon principiell ändring inte förutsättes ske beträffande möjligheterna att disponera medel till idrottsanläggningar från de under elfte huvudtiteln (inrikesdepartementet) uppförda anslagen till beredskapsarbeten m. m.

I enlighet med det anförda förordar jag att under reservationsanslaget Stöd till idrotten: Organisationsstöd m. m. anvisas medel motsvarande

de medel ur fonden för idrottens främjande och — med vissa nedan angivna undantag — fonden för friluftslivets främjande — som används till organisationsstöd,

de medel från åttonde huvudtiteln anslag Bidrag till ungdomsledarutbildning, som används till ledarutbildning inom riksiddrottsförbundet, skid- och friluftsförbundet och ridförbundets ungdomsnämnd,

den del av åttonde huvudtiteln anslag Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet som anvisas till skid- och friluftsförbundet och ridförbundets ungdomsnämnd,

den del av åttonde huvudtitelns anslag Bidrag till hälso- och sjukvård samt motionsverksamhet för studerande som hänför sig till motionsverksamhet samt

fjärde huvudtitelns anslag Bidrag till det frivilliga skytteväsendet.

Under reservationsanslaget Stöd till idrotten: Anläggningsstöd m. m. anvisas medel motsvarande

de medel av fonderna för idrottens och friluftslivets främjande, som används till anläggningsstöd och visst nedan preciserat organisationsstöd samt

nionde huvudtitelns anslag Åtgärder för fritidsbåttrafiken.

Undantag från vad som förordats ifråga om organisationsstödet bör dock göras beträffande de ersättningar som från fonden för friluftslivets främjande utgår till Reso, Svenska turistföreningen, Riksorganisationernas campingkommitté och Sveriges fritidsfiskares riksförbund för viss serviceverksamhet som har med anläggningar att göra. Medel till dessa organisationer bör beräknas under det för anläggningsstöd m. m. avsedda anslaget.

I samband med organisationsstödet har utredningen ingående diskuterat frågorna hur idrottsadministrationen och anslagsförvaltningen lämpligen bör lösas. Särskild uppmärksamhet har ägnats spørsmålet hur handhavandet av de uppgifter, som i samband med statlig bidragsgivning brukar ankomma på en myndighet. Utredningen diskuterar bl.a. inrättandet av en särskild myndighet för idrottsfrågor eller anknytning av verksamheten till någon befintlig myndighet men stannar för ett förslag som innebär att förvaltningsuppgifterna rörande det statliga stödet till organisationer anförtros riksidrottsförbundet. Därvid har det emellertid ansetts vara nödvändigt att förstärka det statliga inflytandet i förbundets styrelse, riksidrottsstyrelsen. Systemet med Kungl. Maj:ts ombud föreslås bli bibehållet men antalet ombud utökas från ett till två med suppleanter för vart och ett av ombuden. För båda ombuden föreslås gälla samma befogenheter och ansvar som i nuvarande ordning. Vartdera ombudet skall alltså ha den rätt att få en fråga hänskjuten till Kungl. Maj:ts prövning. De två ombuden behöver således inte vara eniga i bedömningen.

Två ledamöter reserverar sig mot förslaget. Ledamoten Tore Brodd föreslår att Kungl. Maj:t skall utse ordföranden i riksidrottsstyrelsen samt ytterligare en ledamot. De skulle dock i motsats till vad som avses i utredningens förslag ej få någon vetorätt i ekonomiska frågor. Den andra reservationen har gjorts av ledamoten Henry Ohlson, som föreslår att ett idrottsråd skall upprättas med uppgift att handha förvaltningsuppgifterna på ifrågavarande område. Rådet skulle bestå av representanter för riksidrottsförbundet, korporationsidrottsförbundet, skid- och friluftslivets främjande samt övriga främjandeorganisationer på idrottens område. Riksidrottsförbundet bör få en representant mer än de övriga organisationerna sammanlagt. Dessutom

skulle enligt reservanten kommunförbundet och landstingsförbundet vara företrädare i rådet. Ett antal politiska förtroendemän bör också ingå.

Flertalet remissinstanser tillstyrker utredningens förslag. Riksidrottsförbundet har förklarat sig berett att åtaga sig de förvaltningsuppgifter som avser det statliga organisationsstödet till idrotten. Svenska kommunförbundet anser att alternativet med en särskild myndighet skulle innebära att det på det centrala planet skulle finnas både en myndighet och en riksidrottsstyrelse med delvis parallella uppgifter. En sådan anordning kan enligt kommunförbundet inte befrämja en rationell handläggning av ärendena.

Bland de remissorgan som avstyrker utredningens förslag märks skolöverstyrelsen, som förordar att de förvaltningsuppgifter som hänförs till organisationsstödet bör anförtros en statlig myndighet. Som det mest lämpade organet härför anges skolöverstyrelsen. Vidare anser statens ungdomsråd att förslaget att riksidrottsförbundet skulle anförtros nämnda uppgifter medför vissa principiella nackdelar som knappast någon annan folkrörelse skulle kunna tänka sig att acceptera. Korporationsidrottsförbundet ansluter sig till utredningsledamoten Ohlsons reservation, och stöder sålunda förslaget att inrätta ett idrottens råd som självständigt eller knutet till någon befintlig myndighet skall fullgöra förvaltningsfunktionerna. Skid- och friluftsförbundet anser att dessa funktioner bör anförtros en opartisk, politisk tillsatt nämnd.

Utredningen framhåller att den statliga anslagspolitiken i första hand bör syfta till att stimulera den idrottsliga verksamhetens utbredning inom alla åldrar och medborgargrupper. Idrott av detta slag bedrivs inom praktiskt taget samtliga specialidrottsförbund inom riksidrottsförbundet liksom inom korporationsidrottsförbundet, skid- och friluftsförbundet, den frivilliga skytterörelsen och övriga främjandeorganisationer på idrottens område. För att genomföra utredningens intentioner är det uppenbart att det krävs en nära samverkan mellan dessa organisationer. Den mest rationella lösningen skulle enligt utredningen vara att korporationsidrottsförbundet, skid- och friluftsförbundet samt skytteförbundens överstyrelse och Svenska pistol- och skytteförbundet ansluter sig som specialförbund till riksidrottsförbundet. Givetvis är det dock, framhåller utredningen, de berörda organisationerna som själva beslutar i organisatoriska frågor av detta slag.

Jag är positivt inställd till tanken på ett samgående i en gemensam organisation för de nuvarande huvudorganisationerna till vilka också skid- och friluftsförbundet bör hänföras. Den omständigheten att Svenska handikappidrottsförbundet nyligen anslutit sig till riksidrottsförbundet som ett specialförbund kan kanske ses som ett tecken på att förståelsen växer inom idrottsrörelsen för behovet av en för gemensamma uppgifter central sammanlutning av alla idrottens organisationer. Det finns som jag redan antytt inga övertygande skäl för att upprätthålla någon distinktion mellan å ena sidan elit- eller tävlingsidrott och å andra sidan den verksamhet som bedrivs

av korporationsidrottsförbundet eller skid- och friluftsförbundet. Samtliga idrottsorganisationer syftar till att främja motionsaktiviteten i alla åldrar. Skillnaden mellan motion och tävling är en fråga om intensitet, d. v. s. inte en art- utan en gradskillnad. Tävlingsmomentet ingår som en väsentlig stimulanmetod på samtliga nivåer inom korporationsidrottsrörelsen. Riksidrottsförbundet organiserar, som tidigare framhållits, motionsidrott i mycket stor skala.

Ett inordnande av idrottsorganisationerna i en gemenskap skulle ge bestämda fördelar. Samarbetet dem emellan skulle löpa mer friktionsfritt. Vidare skulle riskerna för dubbelarbete elimineras i såväl ledarutbildning som när det gäller ungdomsarbete och allmän motionsverksamhet. Resultatet skulle bli en effektivare användning av de statliga medel som ställs till förfogande.

Det är uppenbart att ett samgående inte skulle undgå att få konsekvenser för sammansättningen av riksidrottsstyrelsen. De hittillsvarande huvudorganisationerna skulle troligen behöva tillförsäkras styrelseplatser. Jag vill dock i likhet med utredningen understryka att det är de berörda organisationerna som själva måste ta ställning i dessa frågor.

I likhet med utredningen förordar jag att riksidrottsstyrelsen anförtros att under Kungl. Maj:t handha de förvaltningsuppgifter som hänför sig till organisationsstödet till idrotten. I dessa uppgifter ingår främst att till Kungl. Maj:t inkomma med redovisning av medelsbehovet för kommande budgetår och att fördela anvisade medel. Vidare förordar jag, att Kungl. Maj:t för att kunna tillgodose statens inflytande, skall utse två ombud i riksidrottsstyrelsen jämte suppleanter. En av företrädarna för Kungl. Maj:t bör ha som särskild uppgift att också följa ungdomsverksamheten och tillvarata den motions- och friluftsbetonade verksamhetens intressen liksom också de speciella frågor som kan hänföra sig till handikappidrotten.

Båda ombuden eller deras suppleanter bör ha rätt att till Kungl. Maj:t föra upp kontroversiella frågor som har samband med anslaget fördelning och användning.

Korporationsidrottsförbundet, skid- och friluftsförbundet liksom andra utanför riksidrottsförbundet stående idrottsorganisationer samt, i fråga om de studerandes motionsidrott, kårortsorganisationerna bör göra egna medelsframställningar hos Kungl. Maj:t. De bör emellertid ges in till riksidrottsstyrelsen som bör yttra sig över framställningarna, och göra upp ett förslag till fördelning av det begärda totala anslaget. Med bifogande av de nämnda organisationernas framställningar översänder sedan riksidrottsstyrelsen sin framställning till Kungl. Maj:t. För att tillgodose de synpunkter, som bl. a. korporationsidrottsförbundet framfört, bör Kungl. Maj:t fastställa de statsbidrag, som skall tillfalla utanför riksidrottsförbundet stående idrottsorganisationer.

På de områden där ett samgående mellan idrottsorganisationerna uppen-

bart skulle kunna leda till en rationalisering av verksamheten och därmed utgiftsbesparingar, t. ex. ledarutbildningen, bör riksidsrottsstyrelsen göra en särskild sammanställning av de begärda anslagen. De beviljade beloppen på dessa områden bör sedan i sin helhet ställas till riksidsrottsstyrelsens förfogande, som har att bestämma om den slutliga användningen av dessa medel.

Liksom nu är fallet bör riksidsrottsstyrelsen även i fortsättningen handha kontrollen och tillsynen av ifrågavarande organisationers användning av de medel, som anvisas av Kungl. Maj:t. Två av riksidsrottsförbundets revisorer bör tillsättas av Kungl. Maj:t.

Organisationen av riksidsrottsförbundets kansli är en fråga som riksidsrottsstyrelsen själv måste ta ställning till.

Genom att riksidsrottsstyrelsen tilldelas nu nämnda uppgifter finner jag att idrottens samarbetsnämnd blir överflödlig och därför bör upplösas. Av samma skäl bör Kungl. Maj:t inte i fortsättningen utse något ombud i styrelsen för korporationsidsrottsförbundet eller någon annan utanför riksidsrottsförbundet stående organisation. Jag anser det väsentligt att riksidsrottsstyrelsen på olika sätt samarbetar med företrädare för myndigheter och organisationer utanför riksidsrottsförbundet beträffande olika ungdoms- och fritidsfrågor. Detta bör bl. a. ta sig uttryck i att man utvecklar former för kontakter med statens ungdomsråd, skolöverstyrelsen samt organisationer och myndigheter som är verksamma på det här avsedda området.

I korporationsidsrottsförbundets och skid- och friluftsförbundets remissyttranden säger man sig frukta att riksidsrottsförbundet med den föreslagna utformningen av myndighetsfunktionen kommer att få ett alltför dominerande inflytande på bekostnad av övriga idrottsorganisationer. Flera omständigheter talar emellertid emot ett sådant antagande. Konstruktionen med Kungl. Maj:ts ombud bör kunna tillgodose krav på rimlig oväld och objektivitet på samma sätt som om verksamheten skulle ha bedrivits inom en myndighet. De organisationer som berörs av den av riksidsrottsstyrelsen utövade förvaltningsfunktionen men som inte har någon organisatorisk anknytning till och därav följande inflytande i riksidsrottsförbundet skall kunna betrakta Kungl. Maj:ts ombud som sina egna. Ombuden bör hålla nära kontakt med dessa organisationer liksom med idrottslivet i övrigt. Om de utanför riksidsrottsförbundet stående organisationerna finner det nödvändigt kan de framföra sina synpunkter direkt till Kungl. Maj:t. Kungl. Maj:t fastställer också, som jag redan nämnt, medelsfördelningen i vad avser de organisationer som står utanför riksidsrottsförbundet.

Enligt vad nu anförts blir det en uppgift för riksidsrottsstyrelsen att, med nyssnämnda undantag, pröva och avgöra hur det statliga organisationsstödet till idrotten skall fördelas på olika ändamål. Det kan förutsättas att utredningens förslag i väsentliga delar kommer att tjäna som vägledning vid

riksidrottsstyrelsens ställningstaganden. Beträffande vissa frågor vill jag för egen del framhålla följande.

Det är uppenbart att idrotten ur allmän hälso- och rehabiliteringssynpunkt är av största betydelse för *de handikappade*. Idrotten utgör för många av dem ett viktigt komplement till samhällets rehabiliteringsåtgärder. Särskild vikt bör därför fästas vid handikappidrottens utveckling. Det måste hälsas med tillfredsställelse att ett särskilt idrottsförbund för handikappade, Svenska handikappidrottsförbundet, tillskapats och inträtt som specialförbund i riks-idrottsförbundet.

Som utredningen framhåller bör behovet av särskild *forskning på idrottens område* bedömas som i och för sig angeläget. Det ankommer på riks-idrottsstyrelsen att ta initiativ till sådan forskning. Utredningens förslag att inrätta en *nämnd för idrottsforskning* kan jag dock, med hänsyn till den tveksamhet som kommit fram vid remissbehandlingen, inte biträda.

I fråga om inrättandet av *idrottspolikliniker* delar jag utredningens uppfattning att detta är en angelägenhet för sjukvårdshuvudmännen, dvs. landstingen och de städer som står utanför landsting.

De särskilda bidrag till *ungdomsidrott* som f. n. delas ut från fonden för idrottens främjande bör inte utgå i fortsättningen. Stödet till idrotten bör ses som en helhet. Det bör ankomma på varje bidragsmottagande organisation att själv fördela de medel som ställs till förfogande på de olika verksamhetsområden som organisationen omfattar. Detta innebär att jag betraktar samtliga de organisationer som erhåller bidrag från anslaget till organisationsstöd m. m. som betydelsefulla för ungdomsverksamhet av olika slag. I sammanhanget bör framhållas att från åttonde huvudtitelns anslag till bidrag till ungdomens fritidsverksamhet avsevärda belopp ställs till förfogande för ungdomsorganisationernas lokala verksamhet och att den övervägande delen av dessa belopp används för idrottsliga ändamål.

De medel som anvisats till främjande av ungdomsidrott inom sådana organisationer utanför riks-idrottsförbundet, som inte huvudsakligen sysslar med idrott, bör i fortsättningen disponeras av riks-idrottsstyrelsen för service till ifrågavarande organisationer. Riks-idrottsstyrelsen bör i dessa frågor samverka med statens ungdomsråd och skolöverstyrelsen. Denna serviceverksamhet bör omfatta alla delar av idrottsområdet. Dessa organisationer bör i fortsättningen erhålla stöd för hela sin ungdomsverksamhet ur ungdomsanslagen under åttonde huvudtiteln.

För *studerandeidrotten* har utredningen föreslagit dels en uppräknig av anslagsbeloppet, dels särskilda studie- och studiesociala förmåner för studerande elitidrottare. De sistnämnda förslagen torde få prövas i annat sammanhang. Förslaget om en uppräknig av det belopp som är avsett för de studerandes motionsidrott biträder jag. För bidragsgivningen bör tills vidare gälla samma regler som f. n. I fråga om anslagsberäkning för ända-

målet bör riksidrottsstyrelsen samråda med Sveriges förenade studentkårer.

Utredningens förslag i fråga om *ledarutbildning*, som nära överensstämmer med det av riksidrottsförbundet, korporationsidrottsförbundet samt skid- och friluftsförbundet gemensamt utarbetade förslaget, kan jag biträda. Regionala utbildningskonsulenter bör således tillsättas av riksidrottsstyrelsen, som därvid även har att ta hänsyn till korporationsidrottsförbundets samt skid- och friluftsförbundets intressen. Detsamma gäller i fråga om det centrala utbildningsrådet, som föreslås skola inrättas. Jag förutsätter att av de fyra ledamöter i rådet som riksidrottsförbundet har att tillsätta två utses efter förslag av korporationsidrottsförbundet samt skid- och friluftsförbundet. Jag vill starkt understryka angelägenheten av en samordning av all ledarutbildning inom idrotten. Utbildningsrådet måste därför ges avsevärda befogenheter. Jag vill framhålla vikten av att bidrag ges endast till sådan utbildning som godkänts av utbildningsrådet.

De statsmedel, som anvisats till deltagande i *olympiska spel* och till förberedelser för sådant deltagande, har hittills fördelats av Sveriges olympiska kommitté bland de olympiska specialförbunden. I enlighet med utredningens förslag bör det vara riksidrottsstyrelsens uppgift att i fortsättningen avväga behovet av dylika medel i anslutning till styrelsens fördelning av anslagen i övrigt till specialförbunden.

I fråga om *anläggningssstödet* föreslår utredningen att det stöd som i dag utgår till idrottsanläggningar av mera traditionell utformning tas bort. Remissinstanserna ansluter sig till utredningens bedömning med hänvisning till att det statliga stödet kommit att spela en allt mindre roll som stimulansfaktor för kommunernas byggande av idrottsanläggningar. Jag delar uppfattningen att statsstöd i fortsättningen som regel inte skall utgå till idrottsanläggningar av traditionell utformning. Som utredningen påpekar måste emellertid vissa undantag göras från huvudregeln. Ett sådant undantag gäller anläggningar som uppförs och ägs av idrottsföreningar, ett annat är anläggningar i kommuner med ett stort antal studerande. Som motiv för att stödet till föreningsanläggningar skall kunna utgå även i fortsättningen anför utredningen att den stora insats ideella krafter utför på allt sätt bör stimuleras och underlättas. De remissinstanser som uttalat sig i denna fråga delar utredningens uppfattning.

Statens naturvårdsverk befarar dock att en fortsatt bidragsgivning till idrottsföreningarna kan motverka en önskvärd utveckling mot att **kommunerna tar över ansvaret för uppförande och underhåll av idrottsanläggningar**. Det finns inte anledning att på denna punkt frånga utredningens förslag. Jag förordar därför att undantag görs för mindre anläggningar som uppförs av idrottsföreningar och därmed jämförbara sammanslutningar. I första hand bör stöd kunna utgå för underhåll och förbättring av nu befintliga föreningsanläggningar. När det gäller kommuner med stort antal studerande,

understryker utredningen att det kan vara rationellt att idrottsanläggningar i en sådan kommun dimensioneras för ett större utnyttjande än vad som behövs enbart för kommunens egna invånare. Därigenom får de studerande större möjlighet till idrottsutövning. Enligt 1967 års riksdagsbeslut om studerandeidrotten (prop. 1967: 48, SU 96, rskr 220) är det studentkårerna som skall ges möjlighet att inom ramen för det s. k. kårlokalstödet få medel till att bygga anläggningar för motionsverksamhet. Utredningen föreslår att bidrag för sådant ändamål också skall kunna tillkomma kommun. Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget. Jag är för min del beredd att biträda detta förslag med hänsyn till de stora åtaganden som ett stort antal studerande för med sig för en kommun. Jag vill understryka att det här endast är fråga om en komplettering av 1967 års bidragsregler.

Utredningen föreslår också att samma bidragsmöjligheter skall gälla för simanläggningar vid skolor som för gymnastiksalor. Inom utbildningsdepartementet utreds f. n. hur bl. a. stödet till skolbyggnader skall utformas. Jag är därför inte beredd att förorda någon förändring av statsbidragsbestämmelserna i dessa hänseenden.

Vad jag nu anfört gäller idrottsanläggningar av mera traditionell typ. Anläggningar som i första hand är avsedda för motions-, rekreations- och friluftssändamål bör emellertid enligt utredningens uppfattning också i fortsättningen vara bidragsberättigade. Detta innebär att de bidragsbestämmelser som nu gäller för anslag ur fonden för friluftslivets främjande skall gälla också i fortsättningen. Samtliga remissinstanser med undantag av statskontoret ansluter sig till utredningens uppfattning i denna fråga. Statskontoret förklarar att huvudprincipen — dvs. att kommun skall svara för anläggningskostnaden till sådan anläggning som i första hand avser kommunens egna invånare — skall gälla också i fråga om anläggningar för den rekreationssökande allmänhetens behov. Jag anser för min del att det finns starka skäl att verksamt stimulera tillkomsten av sådana anläggningar som gör det möjligt för allmänheten att få motion och rekreation. Det är därför synnerligen angeläget att stöd till sådana anläggningar utgår också i fortsättningen efter i stort sett samma normer som f. n. Härigenom främjas på ett effektivt sätt tillkomsten av anläggningar för den breda motionsverksamhetens behov. Anläggningarna bör utformas på ett sådant sätt att människor i alla åldrar kan utnyttja dem.

I fråga om stödet till fritidsbåttrafiken framhåller utredningen, att detta bör bli föremål för särskild utredning. Utredningen föreslår i avvaktan på resultatet av en sådan utredning en oförändrad årlig bidragsram. Innehavet av fritidsbåtar blir allt vanligare vilket ökar efterfrågan på hamnar och andra serviceåtgärder. Detta förhållande ställer krav på samhället, som inte utan vidare kan tillgodoses inom ramen för det statsstöd som nu utgår. Jag anser därför att frågor som hör samman med fritidsbåttrafiken bör utredas i särskild ordning. Därvid bör bl. a. utredas utvecklingstendenserna beträf-

fande fritidsbåtar, frågan om en eventuell registrering av vissa typer av fritidsbåtar samt omfattningen och finansieringen av stödet till fritidsbåtstrafiken. Till dess sådan utredning gjorts bör stöd utgå enligt nu gällande normer. För budgetåret 1970/71 bör högst 5 milj. kr. av medel som anvisas under anslaget till anläggningsstöd användas för statsbidrag till småbåtshamnar m. m., för sådana serviceåtgärder för fritidsbåttrafiken som bl. a. sjöfartsverket och sjösäkerhetsrådet tillhandahåller samt för att bestrida kostnaderna för förvaltningen av Falsterbokanalerna. Detta belopp bör räknas av mot automobilskattemedlen.

Administrationn av anläggningsstödet föreslås av utredningen förlagd till statens naturvårdsverk. För att tillförsäkra berörda organisationer möjlighet att påverka anslagsgivningen föreslår utredningen att en särskild nämnd tillskapas inom naturvårdsverket för fördelningen av anslagen. Flerparten remissinstanser är positiva till detta. Statens naturvårdsverk avstyrker dock förslaget om en särskild nämnd och förklarar att verkets styrelse bör kunna besluta i dessa frågor. Jag anser för min del att det är berättigat att de berörda organisationerna och intressena är med vid utformningen och fördelningen av statsstödet. Detta kan ske genom att naturvårdsverkets styrelse utökas med ett par ledamöter vid handläggningen av sådana ärenden. Det är också naturligt att tillskapa en särskild delegation — med företrädare för dessa intressen — som medverkar vid handläggningen av hithörande frågor. Det ankommer på Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser i ämnet.

Utredningen anför att stora summor kan sparas genom statliga insatser på utvecklingsarbetets område. Som exempel nämns utprovningar av nya material för idrottsanläggningar och utarbetande av standardritningar för olika typer av anläggningar. Enligt utredningen bör detta utvecklingsarbete bedrivas i nära samråd med kommunerna. För att ett sådant utvecklingsarbete skall vara meningsfullt måste de resultat som uppnås snarast möjligt bli kända för dem som har att omsätta resultaten i praktiskt arbete. Kommunförbundet har inrättat en särskild delegation för idrotts- och fritidsfrågor. Utredningen anser att starka skäl talar för att i största möjliga utsträckning knyta utvecklingsarbetet till denna delegation. Därför föreslås att ett särskilt utvecklingsorgan inrättas med företrädare för naturvårdsverket, kommunförbundet och riksidsrottsförbundet och att detta organ får en nära samverkan med kommunförbundets idrotts- och fritidsdelegation. Remissinstanserna ställer sig positiva till utredningens förslag. Jag delar bedömningen att stora vinster kan göras på detta område om resultaten av utvecklingsarbetet når de kommunala instanser som är ansvariga för att uppföra olika idrottsanläggningar. Jag anser dock att detta kan ske också om ansvaret för utvecklingsarbetet läggs på den av mig tidigare förordade delegationen inom naturvårdsverket. För att undvika risken för dubbelorganisation förordar jag därför att ansvaret för utvecklingsarbetet läggs på delegationen och att kommunförbundet blir företrätt i densamma.

Utredningen har också föreslagit att särskilda statsmedel bör ställas till förfogande för att uppföra och upprusta s. k. riksanläggningar. Som exempel på sådana anläggningar nämner utredningen Vålådalen, Bosön, Lillsved och ett Idrottens hus där olika förbundsaktiviteter skulle inrymmas. Utredningen föreslår betydande statliga bidrag till dessa anläggningar. Remissinstanserna är positiva till utredningens förslag. Jag vill också som min principiella uppfattning uttala att det är rimligt att staten lämnar stöd till anläggning som avses vara gemensam för landets idrott. Bidrag bör därför kunna utgå till sådana anläggningar. Jag är dock inte beredd att nu i detalj ta ställning till de belopp utredningen nämner för ovan angivna anläggningar. Den bedömningen får göras sedan erforderligt underlag lagts fram. Det ankommer på Kungl. Maj:t att besluta om medel till såväl de av utredningen nämnda som eventuellt andra riksanläggningar.

För utvecklingen av statens stöd till idrotten har utredningen föreslagit en femårig planeringsram. Det sammanlagda statliga organisationstödet och anläggningsstödet skall enligt förslaget ökas stegvis från 59 milj. kr. budgetåret 1969/70 till 118 milj. kr. budgetåret 1974/75. För egen del finner jag det naturligt att ökade resurser successivt ställs till idrottens förfogande. Någon anledning att i detta sammanhang lägga fast anslagsökningarna för kommande budgetår finns emellertid inte.

Utredningen föreslår att till organisationsstöd m. m. för budgetåret 1970/71 anvisas 54,5 milj. kr. I detta belopp ingår emellertid som tidigare nämnts 13,1 milj. kr., som av utredningen beräknats utgå till fritidsgruppsverksamhet inom idrottsorganisationer. Borträknas detta stöd, som enligt vad förut nämnts fortfarande bör utgå från anslag under åttonde huvudtiteln, innebär utredningens förslag att till organisationsstöd för budgetåret 1970/71 bör anvisas 41,4 milj. kr. Det på detta sätt reducerade anslaget till organisationsstöd motsvaras av anslag under skilda huvudtitlar innevarande budgetår av 32,6 milj. kr. Utredningens förslag innebär sålunda en ökning av organisationsstödet 1970/71 med 8,8 milj. kr. Jag anser liksom utredningen att det är angeläget att öka stödet till idrottens organisationer. Utredningens förslag finner jag väl underbyggda. Eftersom den utbyggnad av idrottslig verksamhet, som utredningen avsett, i vissa delar torde kunna ske först successivt under budgetåret 1970/71, bör anslagsökningen emellertid kunna begränsas till 7,8 milj. kr. Till organisationsstöd bör för budgetåret 1970/71 således anvisas 40,4 milj. kr.

Utredningen föreslår, att till anläggningsstöd m. m. för budgetåret 1970/71 anvisas 17,5 milj. kr., vilket innebär en ökning med 7 milj. kr. i förhållande till innevarande budgetår. Jag delar utredningens uppfattning att det statliga stödet till anläggningar bör ökas. För budgetåret 1970/71 bör 16,5 milj. kr. anvisas för detta ändamål. Jag har därmed godtagit utredningens förslag utom såvitt avser upprustningen av idrottsfolkhögskolan Bosön. Eftersom tillräckligt underlag för beslut i fråga om Bosön ännu inte

föreligger, anser jag att för budgetåret 1970/71 1 milj. kr. bör beräknas för denna anläggning i stället för 2 milj. kr. som förordats av utredningen.

Sammanfattningsvis innebär utredningens förslag, att de anslag och anslagsposter utredningen behandlat sammanförs till ett anslag, benämnt Centralt stöd till idrotten, med två anslagsposter, organisationsstöd och anläggningsstöd, på vilka för budgetåret 1970/71 skulle anvisas sammanlagt 72 milj. kr. (+ 17 milj. kr. i förhållande till anslagen under budgetåret 1969/70).

Enligt vad jag förordat i det föregående bör på anslaget till organisationsstöd under tionde huvudtiteln för budgetåret 1970/71 anvisas 40,4 milj. kr. (+7,8 milj. kr.) och på anslaget till anläggningsstöd under nionde huvudtiteln för samma budgetår anvisas 16,5 milj. kr. (+ 6 milj. kr.). Härvid bör iakttas att för fritidsbåtstrafiken finns i riksstaten för budgetåret 1969/70 endast upptaget ett formellt belopp om 1 000 kr. För att få en fullständig bild av det centrala stödet till idrotten bör även statsbidraget till ungdomens fritidsverksamhet beaktas. I årets statsverksproposition (Bil. 10, s. 102) har föreslagits att detta bidrag ökas med 1,3 milj. kr. till totalt 14,5 milj. kr. Huvudparten av dessa medel utnyttjas f. n. av idrottsorganisationerna. Det centrala stödet till idrotten ökar därmed med i runt tal 15 milj. kr., från 55 milj. kr. budgetåret 1969/70 till 70 milj. kr. 1970/71.

Som framgått av vad jag anfört tidigare utgår emellertid statligt ekonomiskt stöd till idrotten även från andra anslag än de av utredningen behandlade. Därutöver har bl. a. under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1970/71 föreslagits anslag till gymnastik- och idrottshögskolorna med ca 6,5 milj. kr. Från anslag under elfte huvudtiteln till sysselsättningsfrämjande åtgärder beräknas under budgetåret 1970/71 omkring 20 milj. kr. komma att disponeras för idrotts- och friluftsanläggningar. Det sammanlagda statliga stödet skulle, vid bifall till förslagen, komma att uppgå till drygt 100 milj. kr. budgetåret 1970/71.

Vid bifall till vad jag förordat bör fonden för friluftslivets främjande och fonden för idrottens främjande avvecklas. Den behållning som vid utgången av budgetåret 1969/70 finns i fonden för friluftslivets främjande bör liksom reservationen under anslaget Åtgärder för fritidsbåttrafiken överföras till anslaget Stöd till idrotten: Anläggningsstöd m. m. Detsamma bör gälla sådan behållning i fonden för idrottens främjande, som avser beslutade bidrag till idrottsanläggningar. Övrig behållning i fonden för idrottens främjande bör överföras till anslaget Stöd till idrotten: Organisationsstöd m. m.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

1. till *Stöd till idrotten: Anläggningsstöd m. m.* för budgetåret 1970/71 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 16 500 000 kr., varav 5 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen,

2. godkänna de riktlinjer jag förordat i det föregående beträffande administrationen av organisationsstödet till idrotten,

3. till *Stöd till idrotten: Organisationsstöd m. m.* för budgetåret 1970/71 under tionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 40 400 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnel Anderson

Innehållsförteckning

	Sid
Inledning	2
Idrottsutredningens betänkande och remissyttrandena	4
Allmänt	4
Idrottsrörelsens utveckling och organisationsstruktur	8
Det nuvarande samhällsstödet till idrotten	14
Förslag angående anslagsstrukturen	17
Idrottsutredningen	17
Yttranden	19
Förslag angående idrottsadministration och anslagsförvaltning	20
Idrottsutredningen	20
Yttranden	26
Femårsplan för svensk idrott samt anslagsberäkning för budgetåren 1970/71 och 1971/72	28
Organisationsstöd m. m.	29
Ledarutbildning och kursverksamhet	29
Idrottsutredningen	29
Yttranden	31
Forskning	31
Idrottsutredningen	31
Yttranden	33
Polikliniker, hälsokontroll	34
Idrottsutredningen	34
Yttranden	34
Administration, konsulenter, service, propaganda	34
Distriktsförbunden	35
Specialförbund m. fl.	35
Sveriges olympiska kommitté	35
Idrottsutredningen	35
Yttranden	36
Handikappidrotten	37
Idrottsutredningen	37
Yttranden	37
Det frivilliga skyttet	38
Ungdomens fritidsverksamhet	38
Idrottsutredningen	38
Yttranden	39
Studerandeidrott	39
Idrottsutredningen	39
Yttranden	40
Övrigt organisationsstöd	41
Anläggningsstöd m. m.:	41
Riksanläggningar	41
Idrottsutredningen	41
Yttranden	42

	Sid.
Föreningsanläggningar, friluftsanläggningar m. m.	43
Idrottsutredningen	43
Yttranden	43
Fritidsbåttrafik	46
Idrottsutredningen	46
Yttranden	46
Service och utvecklingsarbete	46
Idrottsutredningen	46
Yttranden	47
Framställningar om anslag för budgetåret 1970/71	47
Departementschefen	50